DTU Bibliotek

Denne fil er downloadet fra

Danmarks Tekniske Kulturarv

www.tekniskkulturarv.dk

Danmarks Tekniske Kulturarv drives af DTU Bibliotek og indeholder scannede bøger og fotografier fra bibliotekets historiske samling.

Rettigheder

Du kan læse mere om, hvordan du må bruge filen, på *www.tekniskkulturarv.dk/about*

Er du i tvivl om brug af værker, bøger, fotografier og tekster fra siden, er du velkommen til at sende en mail til *tekniskkulturarv@dtu.dk*

DTU Bibliotek Danmarks Tekniske Universitet | Anker Engelunds Vej 1 2800 Kgs. Lyngby | Tlf. 45 25 72 50 | bibliotek@dtu.dk www.bibliotek.dtu.dk

ANDELS-SVINESLAGTERIET

I KOLDING

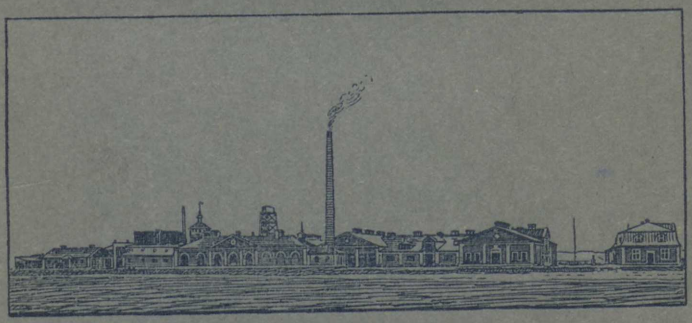

1888-1913

ET JUBILÆUMSSKRIFT

UDARBEJDET VED P. ELIASSEN - KOLDING

INDUSTRIFORENINGEN
BIBLIOTEK
1913

334 (489) And

1913.

ANDELS-
SVINESLAGTERIET
I KOLDING

INDUSTRIFORENINGENS
BIBLIOTEK

ANDELS-
SVINESLAGTERIET
I KOLDING

1888
1913

ET JUBILÆUMSSKRIFT

UDARBEJDET
VED
P. ELIASSEN
KOLDING

KOLDING
KONRAD JØRGENSENS BOGTRYKKERI
1913

DANMARKS TEKNISKE BIBLIOTEK

INDUSTRIFÖRENINGEN
12. APR. 1930
BIBLIOTEK
5237

Forarbejder. – Slagteriet stiftes.

Tanken om et Svineslagteri i Kolding havde allerede været fremme i 1886 og voksede i 1887. Dette var ganske naturligt, thi selve Afsætningsforholdene tvang denne Tanke frem. Der var siden 1879 forskellige Steder i Landet (Holstebro, Varde, Hjørring, Aarhus osv.) oprettet private Svineslagterier (Magnus Kjær, Philip W. Heyman o. fl.), men en overvejende Del af de danske Svin gik dog til Tyskland. Landmændene følte sig beroligede ved denne dobbelte Afsætningsmaade, der bød en vis Garanti for rimelige Priser, men allerede i nogle Aar havde det trukket op til, at Afsætningen sydpaa skulde blive alvorlig vanskeliggjort. Tyskland havde i 1885 forhøjet sin Indførselstold paa Svin fra 2 Mark 50 Pf. pr. St. til 6 Mark pr. St., men Fristaden Hamborg var ikke i det tyske Toldforbund. Hovedparten af de danske Svin, et Par Hundredtusinde om Aaret, gik derfor til Hamborg. Standsningen af denne Hamborg-Eksport kunde dog forudses, thi allerede 1881 havde Bismarck afsluttet en Overenskomst med Hamborg, ifølge hvilken denne Fristad med 1. Jan. 1888 skulde indtræde i det tyske Toldforbund.

Oprindelig paatænkte Mænd i Kolding og Omegn at anlægge et privat Slagteri i Kolding, baade for at knytte Landboerne nærmere til Byen og for at holde Philip W. Heyman eller andre ude. Det virkede nemlig noget irriterende, at

Vardeslagteriet havde faaet Udsalg i Byen (Andr. Eeg). Af Forhandlingsprotokollen for „Kolding Handelsforening“ fremgaar det, at paa det sædvanlige Maanedsmøde i denne Forening 21. April 1887 indledede Bestyrelsen en Diskussion om en eventuel Oprettelse af et Svineslagteri i Kolding. Det vedtoges at nedsætte et Udvalg paa 5 Medlemmer, der sammen med et lignende Udvalg for „Kolding Herreds Landbrugsforening“ skulde arbejde for denne Sag. Handelsforeningens daværende Formand, C. Nielsen, var sammen med Vinhandler Chr. Friis en Rejse i Hamborg først i Maj for at undersøge Betingelserne for et Svineslagteri, og 5. Juli s. A. holdtes der Fællesmøde mellem de to Foreningers Udvalg. Den 16. Juli 1887 udstedte Fællesudvalget følgende Skrivelse til Forelæggelse for Omegnens Landmænd:

„Medlemmer af Kolding Handelsforening er traadt sammen med Medlemmer af Kolding Herreds Landbrugsforening i et Udvalg for at forhandle om de foreløbige Skridt, der kunde gøres med Hensyn til Oprettelsen af et Svineslagteri i Kolding. Udvalget er ved Oplysninger, indhentede fra forskellige Steder, kommet til det Resultat, at der er al Sandsynlighed for, at Oprettelsen af et saadant Slagteri kan lade sig gennemføre, naar der blot i Omegnen kan findes et tilstrækkeligt Antal Svin, som passer for Slagteriet. For at opnaa dette, har Udvalget ment det rigtigst at forskrive nogle Orner og helst ogsaa enkelte Søer af Tamworth-Racen fra England, hvilket formenes at kunne lade sig gøre ved, at nogle Mænd i de enkelte Byer sluttede sig sammen om Indkøbet af saadanne. Udvalget har opfordret Hr. J. H. Juhl i Kolding (tidligere Hoskærgaard), som velvillig har lovet at paatage sig Ulejligheden derved, at rejse omkring til de enkelte Byer for nærmere at gøre Folk bekendt med den Maade, Udvalget har tænkt sig, at de indledende Skridt skulde gennemføres paa, og samtidig er Hr. Juhl villig til at

modtage Bestilling paa Dyr af den nævnte Race og gennem Udvalget at besørge dem indforskrevne fra England. Udvalget tillader sig herved at opfordre de Herrer Landmænd i Omegnen af Kolding til hurtigst muligt at slutte sig sammen i mindre Kredse om Indkøbet af ovennævnte Tillægsdyr."

Angaaende Indførslen af engelske Svin henvendte man sig ogsaa til Indenrigsministeriet, men opgav saa Planen. Derimod besluttede man at indføre Svin af Holstebroracen, som flere Landmænd ønskede.

Videre naaede man ikke med Arbejdet for et Svineslagteri, thi nu var Arbejdet for et *Andels*-Svineslagteri i fuld Gang. Denne Bevægelse forplantede sig hertil fra Horsens, hvor den var rejst af Formanden for Horsens Landbrugsforening, *P. Bojsen*, Gedved. Den offentlige Indbydelse til Oprettelse af et Andelssvineslagteri for Horsens og Omegn udgik 27. Maj 1887, og ikke ret længe efter begyndte en lignende Bevægelse i Koldingegnen.

Gaardejer *Augustinus Sørensen* i Dons, der i mange Aar havde staaet i Venskabsforbindelse med P. Bojsen, havde brevvekslet med denne og udsendte derefter nogle og tyve Breve til Mænd i Koldingegnen med Opfordring til at virke for et Andelsslagteri. Der holdtes foreløbigt et mindre Møde om Sagen paa „Højskolehjemmet" i Kolding (dengang paa „Fremad"), og Augustinus Sørensen anmodedes om at rejse op til P. Bojsen for nærmere at drøfte Sagen og for at høre, hvorledes det gik i Horsensegnen.

Bevægelsen i Koldingegnen trak dog noget i Langdrag, indtil den fik et kraftigt Fremstød ved *Svinepesten*, der først i November 1887 udbrød paa Sjælland, nemlig i Sundbyerne og paa Kløvermarksvej paa Kristianshavn. Den 29. November standsede Tyskland al Indførsel af danske, norske og svenske Svin. Følgen af dette for danske Producenter ganske lammende Forbud var, at Priserne sank med rivende Fart.

Endnu 11. November var Prisen paa de store Fedesvin, som den tyske Export krævede (over 230 Pd.), 26 Øre pr. Pd. lev. Vægt, men straks ved Forbudet sank Prisen til 19 Øre, ja, gik helt ned til 16 Øre pr. Pd. Naar man ser Antallet af de Svin, der solgtes alene fra Kolding-Fredericia-Vejle-egnen, fatter man først ret, hvor alvorligt Slaget var. I Tiden 1. Oktbr. 1886—1. Oktbr. 1887 var der fra Kolding Station afsendt 10,081 Svin, fra Vejle Station 13,883, fra Fredericia 7,121, fra Tavlov 362, Lunderskov 2,251, Vamdrup 1,871, Vejen 1,479 osv.

Tilførslen til de private Svineslagterier, der efter det tyske Forbud stod uden Konkurrence, blev nu langt større, end Slagterierne kunde behandle, og Prisen sank ogsaa her. I den Anledning fremkom der de hæftigste Beskyldninger mod de Heymanske Slagterier.

Producenterne maatte for enhver Pris træffe en Afgørelse. Augustinus Sørensens Henvendelse satte nu Frugt i følgende Annonce i Koldingbladene for 21. December 1887:

Møde om Andels-Svineslagteri.

Da der af mange Landmænd i Koldingegnen er yttret Trang til Oprettelsen af et Andels-Svineslagteri, saa tillader undertegnede sig herved at indbyde *alle*, som har Interesse i denne Sag, til et *Møde*, som afholdes *Fredag den 30. ds. Eftm., Kl. 1, i Højskolehjemmets Sal i Kolding.* Hr. P. Bojsen, Gedved, der er Formand for Andels-Svineslagteriet i Horsens, har lovet at være til Stede og holde Foredrag i den Anledning.

Efter Foredraget vil der blive Forhandling om Sagen, eventuelt Valg af Bestyrelse m. m. Talrigt Møde ventes. Adgang 25 Ø.

H. Roed, Ferup. *Jeppe Skjøde*, Veerst. *N. Vilhelm Nielsen*, Bjært. *H. Pedersen*, Bjært. *H. Damkjær*, Bramdrup. *J. P. Nielsen*, Alminde. *Chr. Christensen*, Dons. *Augustinus Sørensen*, Dons. *Niels Sørensen*, Stenderup. *H. Buch*, Seest. *I. Mogensen*, Brogaard. *N. Bundsgaard*, Gjesten. *Boesen*, Eltang. *N. Tingleff*, Vonsild. *L. Lind*, Sdr. Bjært. *Tomas Tomasen*, Hjarup. *Frederik Hansen*, Askov. *Chr. Ravn*, Sjølundgaard. *Anton Daugaard*, Vilstrup. *H. Henriksen*, Bøgeskov. *A. Daugaard*, Viuf. *Anton Tonnesen*, Sdr. Stenderup. *J. Lauridsen*, Grønvang. *N. Pedersen*, Ladelundgaard.

En Bevægelse for et Svineslagteri kom endelig fra „Børkop og Fredericia Omegns Landbrugsforening". (Foreningen blev 1910 sammensluttet med „Elbo Herreds Landboforening" til „Fredericia og Omegns Landboforening"). Ved et Møde i Børkop 3. Dec. 1887 forhandledes Spørgsmaalet om et eventuelt Svineslagteris Oprettelse i den sydlige Del af Jylland, og det henstilledes til Bestyrelsen at tage Sagen under Overvejelse og eventuelt indbyde andre Landboforeninger til et Møde om Sagen. I et nyt Møde 12. Dec. 1887 besluttedes det at udsende en saadan Indbydelse, og det fremgaar af Foreningens Forhandlingsprotokol, at der tænkes paa et Andels-Svineslagteri. Indbydelsen udsendtes Dagen efter til Bestyrelserne for følgende Foreninger: „Vejle Amts Landboforening", „Vejle Vesteregns Landboforening", „Elbo Herreds Landboforening", „Kolding Omegns Landboforening", „Kolding Herreds Landboforening" og „Vends Herreds Landboforening" (Fyn). Mødet fastsattes til Onsdag d. 28. Dec., Kl. 2 Eftm., paa Forsamlingsbygningen i Fredericia.

Indbydelsen, der var underskrevet af Formanden, Jens Lomholt, Anelyst, blev efterkommet, og Mødet i Fredericia viste Stemning for et Andels-Svineslagteri. Mændene fra Koldingegnen gjorde paa Mødet opmærksom paa, at der Fredagen efter var Møde i Kolding om samme Sag, og indbød Deltagerne i Fredericiamødet til at overvære Koldingmødet.

De forskellige Bevægelser for et Andels-Svineslagteri arbejdede fra nu af sammen, men Tilskyndelsen fra Børkop gav først Arbejdet den rette Kraft og var Skyld i, at et saa omfattende Distrikt kom ind i det forberedende Arbejde.

Mødet 30. December 1887 paa „Højskolehjemmet" i Kolding talte ca. 300 Mennesker. Først holdt *P. Bojsen* fra Gedved sit Foredrag. Gaardejer *Hans Buch*, Seest, valgtes til Ordstyrer og anbefalede Tanken om et Andelsslagteri. *Chr.*

Christensen, Dons, ønskede nedsat et Udvalg. Slagter *Meyer*, Fredericia, ønskede Slagteriet lagt i Fredericia. Handelsforeningen i Fredericia havde sat sig i Forbindelse med Koopmann, der erklærede, at Fredericia havde den bedste Beliggenhed. *Hans Buch:* Taleren nævnte Handelsforeningen og Koopmann, men her i Koldingegnen er det *Bønderne*, der er de toneangivende i den Sag! *Frederik Hansen*, Askov, spurgte, om smaa Slagterier ikke var heldigere. Afsætningen var lettere og Transporten kortere. *P. Bojsen* fraraadede Slagterier paa under 15,000 Svin. Endnu talte bl. a. Holger Henriksen, Skovgaard, Peschart, Vejle, Augustinus Sørensen, Dons, Sagfører J. L. Hansen og J. Lomholt, Anelyst. Sidstnævnte udtalte, at Fredericiaegnen gik med, *selv* om Slagteriet blev i Kolding, men han vilde gøre alt for at faa Slagteriet til Fredericia. For Oprettelsen af et Slagteri stemte et overvejende Flertal af Forsamlingen, imod stemte ingen. Der nedsattes derefter et forberedende Udvalg, der kom til at bestaa af:

Jens Ousen, Egum, *Anders Johnsen*, Ildved, *Lars Hansen*, Vinding, *Søren Lomholt*, Skærup, *Juel*, Sønderbygaard, *Munch*, Tavlovgaard, *H. Pedersen*, N. Bjært, *Tingleff*, Vonsild, *Hans Buch*, Seest, *P. Buch*, Skanderup, *J. Nissen Dall*, Bastrup, *Johannes Lauridsen*, Vejen, *Jeppe Skjøde*, Veerst, *Niels Pedersen*, Ladelund, *Augustinus Sørensen*, Dons, *Fr. Hansen*, Askov, *Baltzer Hansen*, Lundtofte, *Henrik Henriksen*, Bøgeskov, og *Frands Laursen*, Egtved.

Dette forberedende Udvalgs Forhandlingsprotokol synes at være gaaet tabt. Hans Buch, Seest, blev valgt til Formand for Udvalget, og fra nu af gik han i Spidsen for Arbejdet, som han ogsaa forud havde fulgt fra første Færd. Hans Buch viste sig her som paa adskillige Omraader som en overordentlig virksom Mand, der ikke let gav tabt i en

Sag, der havde hans Hjærte. Andelssagen staar i stor Gæld til Hans Buch, og for Andelsslagteriet i Kolding blev han en Hovedhjørnesten.

HANS BUCH

født 1. April 1833. Uddannelse paa Rødding Højskole og i Skotland. Folketingsmand for Vonsildkredsen 1872—81. Død 11. April 1911.

Det forberedende Udvalg valgte et Underudvalg, hvori Formanden, Hans Pedersen, N. Bjært, og Fr. Hansen, Askov, havde Sæde. Underudvalget var i Horsens 10. og 11. Jan 1888 for at se Andelsslagteriet der under Forstander P.

Bojsens Vejledning. Den 13. Febr. og 1. Marts var Underudvalget henholdsvis i Vejle og i Fredericia for at se paa Byggepladser, der var tilbudt til et Andels-Svineslagteri. Fra Kolding blev der tilbudt en Grund nordfor Havnen, mellem denne og Fredericiavej. Grunden tilhørte oprindelig St. Jørgens Hospital, men erhvervedes af Kolding Havn, der beholdt den sydlige Del deraf og — saa længe Grunden benyttedes til Slagteri*) — uden Vederlag vilde overlade den nordlige Del til Andels-Svineslagteriet. Dette sikrede sig desuden Forkøbsret til 14,000 Kvadratalen Grund, ikke blot til mulige Udvidelser, men man tænkte sig her ligesom i Horsens at anlægge en Dam til Isbjergningsformaal.

Indenfor det 19 Mands Udvalg varede Enigheden ikke ret længe. Et Medlem af Udvalget, Johannes Lauridsen i Vejen, havde hele Tiden, under Møder og ved andre Lejligheder, hævdet, at mindre Slagterier maatte have lige saa gode Betingelser for at trives som større. Det er allerede nævnt foran, at Fr. Hansen oprindelig hældede til samme Anskuelse, men medens Fr. Hansen under Arbejdet i Underudvalget kom bort fra Troen paa de mindre Slagteriers Rentabilitet, holdt Johannes Lauridsen fast ved sin Paastand og arbejdede for at faa Folk i Vejen Omegn til at gaa med sig. En Tid arbejdedes der endog for Slagterier baade i Holsted, Brørup og Vejen. Tilsidst fik Johannes Lauridsen dannet „Vejen og Omegns Svineslagteri“ som Aktieselskab, hvilket paadrog ham manges alvorlige Misbilligelse.

Arbejdet for et stort Andelssvineslagteri gik i det hele for sig under store Brydninger. En Tid havde det 19 Mands Udvalg opløst sig, og Underudvalgene arbejdede hver for sin By. De Mænd, der arbejdede for Kolding, hævdede, at Kol-

*) Grunden er senere betalt med 3500 Kr.

ding laa mest centralt for det Opland, der var Tale om, nemlig Stationerne fra *Daugaard* til *Bramminge*. Fra Vejle med Daugaard og Børkop var der Aaret forud afsendt 17,853 Svin, fra Fredericia med Taulov 7,883 Svin, medens der fra Kolding med sit vestlige Opland ud til Bramminge var leveret 24,671 Svin. Fredericia—Vejleegnen havde altsaa leveret Halvdelen, Koldingegnen med sit vestlige Opland den anden Halvdel. Begge Halvdele vilde altsaa kunne mødes i Midten, nemlig i Kolding. Mod dette Ræsonnement kæmpedes der selvfølgelig med lige saa kraftige Grunde fra Vejle og Fredericia.

I Koldingegnen arbejdedes der kraftigt, og der afholdtes en Mængde Sognemøder, men Landboerne var i Grunden ret trevne og forlangte omtrent *Garanti* for overhovedet at gaa med. Referaterne fra de større Møder i Kolding 6. og 28. Marts viser tydeligt de Vanskeligheder, der skulde overvindes. I alle Sognene i en stor Omkreds om Kolding cirkulerede trykte Lister, hvorpaa Svineproducenterne kunde tegne sig som Andelshavere og Leverandører, men smaat gik det. Endnu ved det sidste af ovennævnte større Møder i Kolding forelaa der kun Lister fra 16 Sogne, hvor der havde tegnet sig 270 Andelshavere og 10 Leverandører med en Garantisum af 30,775 Kr. og et Svineantal af 2561.

Endelig i Maj Maaned ansaa man Sagen for tilstrækkelig forberedt og indkaldte til en *Hovedgeneralforsamling 29. Maj 1888* paa Højskolehjemmet i Kolding („Fremad"). Her talte Hans Buch, Dall, Bastrup, og Fr. Hansen, Askov, der alle varmt anbefalede Andelssvineslagteriet i Kolding. Der havde nu tegnet sig 5—600 Andelshavere med en Garantisum af 68,450 Kr. og ca. 6000 Svin. Endnu til 1. Juli var der Frist til Indtegning af nye Andelshavere. Paa Hovedgeneralforsamlingen vedtoges Lovene, der var en Bearbejdelse af Lovene fra Horsens Andelssvineslagteri, dog med ret be-

tydelige Afvigelser. I sine Hovedtræk gik Lovene ud paa følgende:

„Slagteriet begynder sin Virksomhed 1. Nov. 1888. Andelshaverne forpligter sig til i 7 Aar at levere $^2/_3$ af de Svin, de kan undvære til Salg, og de garanterer hver for 25—1000 Kr. til Anlæg og Drift. Ingen Leverandør maa sælge ud over den fastsatte Trediedel Slagterisvin til andre end til Slagteriet. Til Slagterisvin regnes dog ikke Orner, Grisesøer og Grise under 70 Pd. Ogsaa syge Svin er undtagne. Leverandøren er berettiget til et kontant Forskud, der dog er én Krone lavere pr. 100 Pd. end den opslaaede Ugepris. Endelig Afregning finder Sted efter Aarets Slutning. Svinene afregnes efter levende Vægt, men Afregning efter slagtet Vægt indføres, naar Omstændighederne tillader det. Bestyrelsen bestaar af 7 Medlemmer. Andelshaverne betragtes som Slagteriets Ejere i Forhold til deres Garantisum. Anlægs- og Driftskapital forrentes og afdrages af Slagteriets Kasse, saaledes at den kan være fuldt udbetalt inden Udløbet af 21 Aar."

Paa Hovedgeneralforsamlingen valgtes følgende til Medlemmer af Slagteriets første Bestyrelse: *H. Buch,* Seest, *J. Nissen Dall,* Bastrup, *H. Pedersen,* N. Bjært, *N. J. Bundsgaard,* Kærholm, *T. Secher,* Bølling, *Kr. Hanssen,* Stavnsbjerg, og *J. H. Skjøde,* Veerst. Deraf blev Hans Buch Formand, Bundsgaard Næstformand, H. Pedersen Kasserer og J. Nissen Dall Sekretær.

Bestyrelsen fortsatte Agitationen for Tilgang af Andelshavere. Der agiteredes endnu stadig ved Møder og Foredrag, og der averteredes i Vejle- og Fredericiabladene. I de to Nabobyer maatte man nu se paa Slagteriet i Kolding som en Kendsgerning, og efterhaanden gik det bedre med Tilgangen af nye Andelshavere. Paa Generalforsamlingen 1889 oplyste Hans Buch, at han for sin Part havde været med til mindst 30 forberedende Møder.

Slagteriet bygges. – Det første Driftsaar.

Bestyrelsens Arbejde i den følgende Tid blev meget betydeligt. Først skulde Obligationerne udsendes til Andelshaverne og paategnes — og det gik ikke saa nemt med at faa dem ind igen i underskrevet Stand —, og dernæst skulde selve Laanesagen ordnes med et Pengeinstitut. Man henvendte sig til mange forskellige Sparekasser og Banker, saaledes til Landmandsbankens Koldingfilial og til Sparekasserne i Kolding, Fredericia, Vejle, Horsens og Haderslev, men gennemgaaende førte Forhandlingerne ikke til noget Laanetilbud, fordi Pengeinstituterne ikke fandt Garantiformen betryggende. Tilsidst rejste man dog Laanet (115,000 Kr. til 4¼ pCt.) i „Skanderborg Amts Landbosparekasse" i Horsens, der i Forvejen havde skaffet Pengene til Horsens Andelssvineslagteri. Fra samme Slagteri arvede man ogsaa Arkitekten, Poulsen fra Randers. Efter at Hovedplanen for Anlæget var færdig og godkendt, blev Arbejdets Udførelse udbudt ved Licitation. Efter Udfaldet af denne overdroges Slagteriets Opførelse til Murermester Hans Nielsen, Kolding, og Tømrermestrene A. Sørensen og Carl Møller, Kolding, medens Fabrikant Waltersdorff skulde levere Maskinerne. Den lille 3 Hestes Dampmaskine, man fandt tilstrækkelig, er for nylig som Kuriosum opstillet paa det nye Slagteri.

Hen i Sommeren begyndte de nye Bygninger at rejse sig. De bestod af en Hovedbygning i Øst og Vest, 96 Alen lang,

27 Alen bred, og en Svinestald af Træ paa den vestlige Del af Pladsen, 40 Alen lang, 12 Alen bred. Slagtningen var henlagt til den vestlige Ende af Hovedbygningen, hvor der ogsaa var Kontorlokaler! Hovedbygningens østlige Del bestod af Ishus, Saltkælder og Svalegange. Selvfølgelig havde Arkitekten forud for Opførelsen forelagt Bestyrelsen en Hovedtegning, der forresten paa flere Punkter blev en Del ændret, men Detailtegningerne fik Haandværkerne paa den Maade, at Arkitekten under Besøg med et Stykke Sortkridt tegnede dem paa en Mur. Det stedlige Tilsyn med Byggearbejdet var overdraget Arkitekt Fussing, Kolding. Man var yderst sparsommelig ved Anskaffelser. For 100 Kr. købtes et lille brugt Pengeskab, en Pult blev købt efter en netop afdød Sagfører osv. Det viste sig dog senere, at man paa visse Punkter i denne første Begyndelsestid mod sin Villie havde sparet paa Skillinger til Tab af Dalere, men Udsigterne for, at Slagteriet skulde vokse og trives, som det gjorde, var heller ikke saa lyse den Gang.

Et overordentlig vigtigt Spørgsmaal for Slagteriet var Ansættelse af Direktør, Bogholder og Personale. I Mødet 31. August 1888 valgtes Slagtermester *P. Christensen* af København til Driftsbestyrer eller Direktør, et overordentlig heldigt Valg, thi det viste sig, at Direktøren forstod sine Sager udmærket, straks fra første Færd og uden Famlen eller Eksperimentering.

Som Bogholder ansattes *Martin Ebsen* af Sommersted (tog sin Afsked 1891), og som Mestersvend Slagtermester *J. Iversen* af Kolding. Desuden blev der ansat 6 Slagtersvende med 16 Kr. i højeste Ugeløn.

Endnu var der mange andre Forhold at ordne, saaledes bl. a. Reglerne for Modtagelse af Svin paa Banestationerne. J. Skjøde af Veerst ansattes som Slagteriets Modtager, Sorterer og Opkøber og traadte som Følge deraf ud af Besty-

relsen allerede samme Aar, som han var valgt. Hele Oplandet inddeltes forøvrigt i Distrikter, hvert med sine Opkøbere. Flere Steder oprettedes Udsalg. Hovedudsalget i Kolding overdroges *N. C. Madsen*, der aabnede det først i

Direktør P. Christensen.

Porten til Svenssons Hotel, ud mod Østergade, men et Par Aar efter flyttede med Udsalget til Højskolehjemmet (Ny Østergade). Senere er Udsalget flyttet flere Gange.

Hans Buchs Utrættelighed og store Indsats af Tid og Kræfter og N. J. Bundsgaards diplomatiske Dygtighed til at

træffe Sømmet paa Hovedet, hvor det gjaldt en eller anden vigtig Afgørelse, jævnede Vejen gennem mange Vanskeligheder under Slagteriets Opførelse og Igangsætning, de øvrige Bestyrelsesmedlemmers trofaste Arbejde ufortalt.

Lovenes Bestemmelse om, at Slagteriet skulde begynde sin Virksomhed 1. Nov. 1888, kunde ikke opfyldes, idet en Del nødvendige Arbejder trak lidt ud, bl. a. Lægningen af Gasledninger. Oprindelig havde man til „Svidningen" tænkt sig at undgaa Gassen ved at lave en Kulovn dertil, men en saadan Ovn viste sig dog for dyr og upraktisk.

Tirsdag 27. November 1888 begyndte Andels-Svineslagteriet i Kolding at modtage Svin, og kort efter tog Slagtningen sin Begyndelse. I et og alt havde Slagteriet da kostet 52,097 Kr., Inventaret 5932 Kr. 37 Øre, ialt 58,029 Kr. 37 Øre. Ved Generalforsamlingen 26. Marts 1889, den første efter at Slagteriet var kommen i Gang, oplystes det, at der nu var 1100 Medlemmer i 45 Sogne.

Slagteriet, der 2. November 1888 havde faaet sit officielle Navn „*Andels-Svineslagteriet i Kolding*", havde som Agent i England valgt Firmaet Thompson, Corderoy & Comp., London, der var anbefalet fra Horsens. Et Aarstid beholdt man denne Forbindelse og opsagde den, fordi Firmaet begyndte direkte at interessere sig for dansk Svineavl og Slagterivæsen i Danmark. Man henvendte sig da til Firmaet Heywood & Søn, Manchester og London, en Forbindelse, Slagteriet siden med Tilfredshed har bevaret.

Det første Driftsaar, der blev paa 13 Maaneder og afsluttedes 31. Dec. 1889, forløb iøvrigt heldigt. Der modtoges ialt 23,345 Svin, deraf 12,570 Andelssvin og 11,775 Købesvin. Af de leverede Svin maatte 1404 sælges sydpaa, da de ikke egnede sig til Slagtning her. Der afregnedes i Begyndelsen kun efter levende Vægt, skøndt Bestyrelsen jo — se Lovuddraget foran — godt indsaa, at Afregning efter

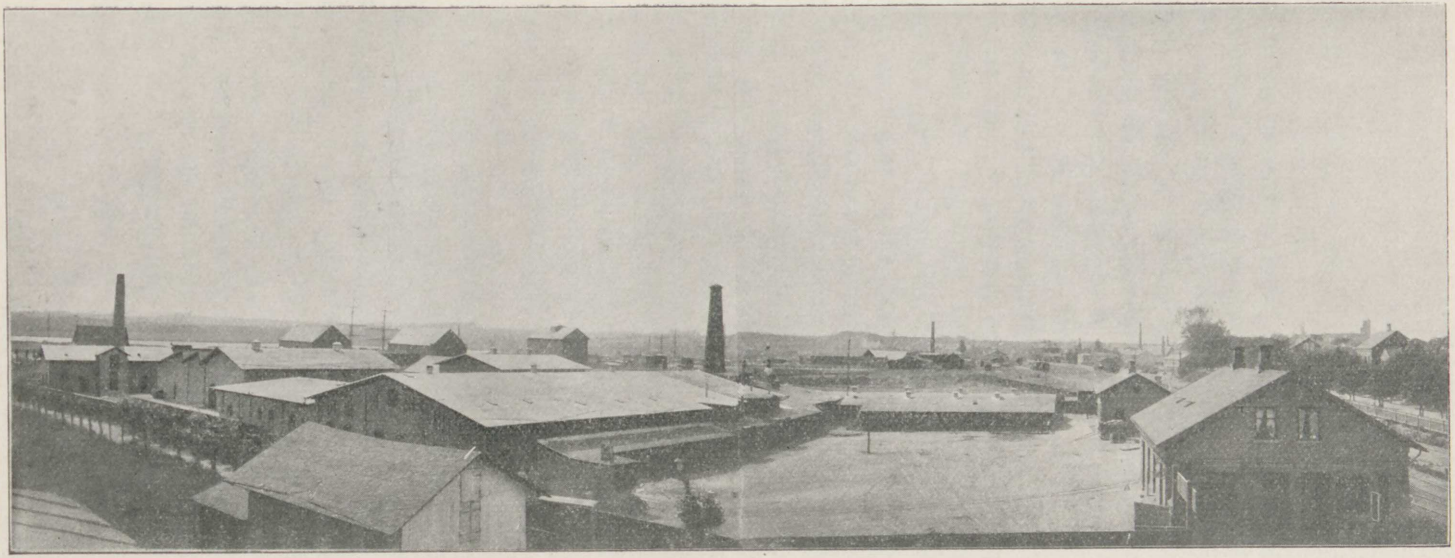

Det gamle Slagteri (1892).

slagtet Vægt vilde være bedst. Om dette Spørgsmaal skulde der imidlertid komme til at staa adskillige Kampe. Ligeledes havde man fra første Færd Øjet aabent for den store Betydning, som en heldig Udnyttelse af Slagteriaffaldet vilde faa i Budgettet, derfor Oprettelse af Udsalg, som slog godt an. Endnu inden Udgangen af det første Driftsaar besluttedes det paa den nordlige Del af Slagteriets Grund ved Indkørselen til Pladsen at opføre en mindre Bygning, hvortil Kontorlokaler m. m. kunde henlægges, ikke for at skaane Bogholderen for Støjen fra Slagteriet, men for i de Rum, der saaledes blev ledige i Hovedbygningen, at indrette Pølsemageri og Røgeri. I det følgende Aar opførtes den nye Bygning af Murermester Jørgen Hansen (3744 Kr.). —

Ogsaa andre Affaldsprodukter gjordes efter bedste Evne dengang til en Indtægtskilde. Blod og Gødning solgte man til Propr. Toft, Straarup, for 3 Øre pr. Svin, men senere, da Svinemaverne fandt Anvendelse andet Steds og ikke kom i Gødningen, var Handelen knap saa fordelagtig for Køberen, og det overdroges Direktøren at stille ham tilfreds. En lille pudsig Affære havde Slagteriet med Kolding Handelsforening, der klagede til Politimesteren over Indgreb i Handelsnæring, fordi Slagteriet solgte brugt Salt til Høsalt. Klagen løb ud i Sandet.

Overskudet for første Halvdel af Regnskabsaaret 1889 blev 9973 Kr. 22 Øre og for sidste Halvaar 5148 Kr. 59 Øre. Den ordinære Generalforsamling 8. Marts 1890 vedtog enstemmig, at Fordelingen af Overskudet skulde ske efter Pund og ikke efter Procent, som der oprindelig stod i Lovene. Paa samme Generalforsamling klagedes der over den store Konkurrence fra de private Slagterier, og efter en livlig Diskussion viste der sig enstemmig Tilslutning til, at Andelshaverne leverede *alle* deres Svin og ikke kneb ud med en Del af deres Produktion. Om Vedtagelsen hjalp synderligt, er et andet Spørgs-

maal. Det var ikke let at bekæmpe lurende Mistro, som Agenter fra de private Slagterier var villige nok til at puste til. Paa denne Generalforsamling vedtoges det at udvide Bestyrelsen fra 7 til 9 Medlemmer, og ved Valget fik Vejleegnen og Fynboerne deres første Repræsentanter i Bestyrelsen, henholdsvis Søren Hansen, Balle, og Nikolaj Jensen, Nørre Aaby. Af den oprindelige Bestyrelse var foruden Skjøde ogsaa J. Nissen Dall, Bastrup, udtraadt, idet hans nye Stilling som Statskonsulent forhindrede ham i at beholde dette Tillidshverv. Kort efter meldte Secher, Solvang, sig fra og ligeledes Kr. Hanssen, Stavnsbjerg (nu Nørremølle i Sundeved), sidstnævnte paa Grund af Bortrejse fra Egnen. Iøvrigt vil der ikke være Anledning til nærmere at komme ind paa de Forandringer i Bestyrelsens Sammensætning, der fandt Sted i Aarenes Løb, idet den bag i Bogen aftrykte Liste kan oplyse Bestyrelsens Sammensætning til enhver Tid op til nu saavel som ogsaa de fungerende Forretningsudvalg.

Generalforsamlingerne afsluttedes i de første Aar med store Pølsegilder. Det første Pølsegilde afholdtes 1890, og Deltagernes Antal var saa stort, at en Andelshaver ved Bordet skæmtende klagede over, al han blev klemt. Pølsegilderne, hvortil en Del af Byens Embedsmænd og Slagteriets Funktionærer var indbudte, gjorde stor Lykke, og tilsidst vidste man næsten ikke, hvorledes man skulde rumme de mange Mennesker, thi dele Gildet til to Steder vilde jo ogsaa være vanskeligt. Der holdtes ved disse Pølsegilder en Mængde Taler, endog paa Vers, saa Forsamlingen sang Omkvædet med. Mange vil mindes disse Pølsegilder med Fornøjelse.

Andelsslagterierne og de private Slagterier.

I 1887 byggedes det første Andelssvineslagteri (Horsens) og Aaret efter (ifl. „Landbrugets Ordbog") ikke mindre end 7 Andelsslagterier, der dog ikke alle begyndte med lige Held. Alligevel blev Konkurrencen fra de private Slagterier følelig, og saa kom Forslaget om en „Sammenslutning", eller som man i de Dage udtrykte det, en „Sammensmeltning". Philip W. Heymans Pjece „De danske Svineslagterier, en Forklaring af Situationen samt et Forslag" blev i Maj 1890 udsendt over Landet og hurtig drøftet og kommenteret. Kolding Andelssvineslagteri, der forresten komplimenteres i Heymans Pjece som et af de bedst ledede, vedtog 27. Juni s. A. at sende Formanden, Hans Buch, og Direktør P. Christensen som Repræsentanter til det store Møde paa Børsen 7. og 8. Juli, hvortil Heyman havde indbudt for at forhandle om en Sammenslutning af alle Slagterier til et Aktieselskab. Kolding Slagteribestyrelses Stilling til dette Møde er tilstrækkelig karakteriseret ved den samtidige Beslutning at købe 1000 Eksemplarer af P. Bojsens Skrift *imod* Heymans Plan. Det fremhæves ogsaa i Forhandlingsprotokollen, at Formanden og Direktøren jo samtidig paa Københavnerrejsen kunde købe Maskiner til det nye Pølsemageri — hvilket de da ogsaa gjorde.

I Aviserne fra den Gang findes der fyldige Referater af Forhandlingerne paa dette første Børsmøde, der jo lededes

af den mægtige Geheimeetatsraad Tietgen. Desuden foreligger der i Bogform et stenografisk Referat, saa en udførlig Omtale er her overflødig. Som bekendt satte Tietgen et stort Arbejde ind paa denne Sammenslutning mellem „Kapital og Arbejde“, som han kaldte det, og han havde i den Grad sat sig ind i Emnet og alle dets Detailler, at medens Heyman maatte vente til næste Dag med sit Gensvar paa alle de rettede Angreb, kunde Tietgen straks paa staaende Fod udtale sig og uden at støtte sig til nogen skriftlig Udarbejdelse som Heyman. Landboernes Repræsentanter røbede som bekendt ikke nogen Begejstring for den Heymanske Sammenslutningstanke, og selv Heymans (af ham selv udtalte) Haab om, at den store Middag paa Langelinie, der afsluttede første Dags Forhandlinger, skulde lette Forstaaelsen, skuffedes. Ved anden Dags Mødet blev der dog nedsat et Udvalg paa 11 Medlemmer til nærmere at undersøge Sagen. Blandt Medlemmerne af dette Udvalg var Hans Buch, der ogsaa havde haft Ordet imod Heymans Beregninger.

Da her kun skal skildres den Lod og Del, som Kolding Andelsslagteri ved sine Repræsentanter havde i Udfaldet af den store Sammenslutningstanke, er det nok at sige, at Hans Buch paa Generalforsamlingen i Kolding 7. Marts 1891 udtalte, at Heymans Sammenslutningsplan heldigvis var mislykkedes. Men umiddelbart efter forelaa der en helt ny Plan for en Sammenslutning, og denne Gang stod ikke blot Tietgen, men ansete Andelsmænd som P. Bojsen bagved.

Den 10. Maj 1891 samledes Udvalgets Medlemmer i København ved en Middag, som Tietgen gav paa Hotel d'Angleterre. (De almindelige Repræsentanter, der ikke var Medlemmer af Udvalget, og derfor ikke indbudt af Tietgen, samledes til en Middag for deres egne Penge paa „Constantia“). Efter Middagen paa d'Angleterre, der nok var til 25 Kr.

Kuverten og lidt anlagt paa at imponere, blev der forhandlet. De store Slagteriejere stillede da den Betingelse for deres eventuelle Tilslutning, at Tietgen blev Formand for den nye Sammenslutning. Der er ingen Tvivl om, at Geheimeetatsraaden betragtede dette som baade naturligt og selvfølgeligt, og i en stor Tale gjorde han Rede for sit Syn paa Sammenslutningen. Talens Motto var „Skomager bliv ved din Læst". Dermed mente han, at det var Bøndernes Opgave at producere gode Svin og Købmændenes Sag at sælge dem. Han havde, sagde han, nu ofret meget paa Slagterisagen, og han brugte den for Bønderne noget krænkende Vending, at hermed smed han saa og saa mange Millioner „i Gabet paa Bønderne". —

Det lod ikke til, at nogen af Udvalgets Medlemmer gjorde Mine til at modsige Geheimeetatsraaden, hvorfor Hans Buch rejste sig og gjorde det, navnlig fremhævede han, hvorledes Købmændene hidtil havde solgt Svinene for Bønderne. Endvidere protesterede han mod, at Tietgen valgtes til Formand, dels fordi han mere vilde passe for Privatslagteriernes Ejere end for Bønderne, dels fordi man da ikke kunde vælge Formand for et Selskab, der jo endnu slet ikke eksisterede.

Geheimeetatsraad Tietgen, der vist ikke var vant til at blive modsagt, blev aabenbart vred over denne Tale og gav sig — lidt uforsigtigt — til at ironisere let over, at Hans Buch talte Dialekt. Hans Buch svarede skarpt, at han var vis paa, at alle de Tilstedeværende, trods Dialekten, havde forstaaet ham til Fuldkommenhed, Geheimeetatsraaden ogsaa.

Dette Sammenstød var faktisk Signalet til Andelsslagteri-Repræsentanternes Frafald fra Sammenslutningsplanerne, der vel rullede videre gennem Repræsentantmødet 11. Maj, det nye Børsmøde 25. Juni osv., men aldrig fik nogen Betydning.

Til Belysning af det personlige Sammenstød mellem Geheimeetatsraaden og Hans Buch tjener en lille pudsig Be-

givenhed og et Brev derom. Ved Mødet i København glemte Hans Buch sine Briller og skrev da til Tietgen om dem. Tietgens Svar har været refereret paa forskellig Maade og gengives derfor her i Ordlyd:

Privatbanken i Kjøbenhavn.

Kjøbenhavn, den 12. Mai 1891.

Høistærede Herr Buch.

Da det jo næppe er med Forsæt, at De har efterladt de hermed følgende Briller, for at jeg derigjennem skulde faae akkurat det samme Syn, som De, — sender jeg Dem samme hermed.

Men om vi nu end maa see paa Adskilligt med forskjellige Øine, saa tror jeg dog, at det Maal vi har for Øie, er det samme og at det skal lykkes os i Forening at bringe Noget i Stand til Gavn for Land og Folk.

Mig har det korte Samarbeide med Dem været en Glæde, og jeg haaber, at det skal vedblive at være saa.

Med Hilsen, Deres ærbødige

C. F. Tietgen.

Geheimeetatsraaden fik imidlertid ikke megen Glæde af Samarbejdet med Hans Buch, der blev den Tue, der væltede det store Læs, men i Aarenes Løb har Andelshaverne Landet over haft Grund til med Glæde at mindes Hans Buch, netop fordi han afværgede dette farlige Attentat paa Andelssagen. — Udkastet til Love for den paatænkte Slagterisammenslutning forkastedes endeligt af Koldingslagteriets Bestyrelse 2. Okt. 1891.

I de første Aaringer efter Sammenslutningsplanernes Sprængning søgte Privatslagterierne ved alle Midler at drage de ikke leveringspligtige Bønder til sig, og en Sammenslutning mellem Privatslagterierne skabte en meget skarp Kon-

kurrence, hvis Ildprøve de velfunderede Andelsslagterier dog bestod. En væsentlig Følge af den skarpe Konkurrence maatte blive den, at Andelsslagterierne gik over til at afregne efter *slagtet Vægt.*

Bestyrelsen for Andelsslagteriet i Kolding stillede paa Generalforsamlingen 7. Marts 1891 et Forslag, der stillede det frit for en Andelshaver at fordre Afregning efter slagtet Vægt mod, at han saa skulde være bunden til denne Afregningsmaade Aaret ud, men dette Forslag blev forkastet med overvejende Flertal. Ved det følgende Aars ordinære Generalforsamling talte Hans Buch indtrængende for at faa indført Afregning efter slagtet Vægt, men Afgørelsen blev udskudt til en ekstraordinær Generalforsamling, og paa denne blev det vedtaget at se Tiden an. Endelig i 1893 blev det paa en ekstraordinær Generalforsamling 7. April vedtaget med alle Stemmer mod 3 at indføre Afregning efter slagtet Vægt fra den følgende 1. Juli. Forslaget om denne Overgang kom da ikke fra Bestyrelsen, men fra en Kreds af Andelshavere med Propr. *R. Rasmussen*, Højrupgaard, som Ordfører. Aaret efter forsøgte en Snes Fynboere at faa Afregning efter levende Vægt genindført, men det mislykkedes. Blikmærkerne i Svinenes Ørelapper gik deres Sejrsgang.

I Aarenes Løb er der fra Slagteriets Side gjort et stort Arbejde for at ophjælpe Svineavlen i Egnen. Først købte man gode Svin i Holstebroegnen og solgte dem indenfor Andelshavernes Kreds. Senere er der gentagne Gange taget Yorkshireorner hjem fra England, og dels fra Avlscentre, dels paa Dyrskuer indkøbt Orner, som derefter er udstationerede i Slagteriets Opland, men den Gang *Afregningen efter slagtet Vægt* blev indført, fik Arbejdet hen imod bedre Kvalitet dog det største Fremstød, thi nu blev Løsenet „bedre Kvalitet“ først for Alvor til en tvingende Nødvendighed.

Slagteriet vokser sig stort.

Det Slagteri, der var blevet oprettet i Vejen, havde bl. a. paa Grund af sin Lidenhed ondt ved at trives rigtigt. En Tid efter Oprettelsen blev det bortforpagtet til en Mr. Slathery fra London. Da denne Forpagtning var ved at udløbe, kom det til Forhandlinger om Slagteriets Overgang til Andelsslagteriet i Kolding, til hvis Opland det naturligt laa. Forhandlingerne førtes først mellem Vejenslagteriets Bestyrelse og N. J. Bundsgaard. Senere nedsattes der i Kolding et Udvalg dertil, bestaaende af Hans Buch, Direktør Christensen, Hans Petersen og Bundsgaard. Forhandlingerne resulterede i en foreløbig Kontrakt, hvori der bl. a. kom til at staa, at Vejenslagteriets Aktionærer blev Medejere i Koldingslagteriet i Forhold til deres Aktiekapital, 27,000 Kr. Da Garantisummen i Koldingslagteriet den Gang (1892) var 131,000 Kr., blev Forholdet altsaa $^{27}/_{131}$. Denne foreløbige Kontrakt forelagdes paa en Generalforsamling 28. Juni 1892, men blev nedstemt, hvorfor de tilstedeværende 6 Bestyrelsesmedlemmer nedlagde deres Mandater, da de opfattede Afstemningen som et Mistillidsvotum. Imidlertid fortsattes Forhandlingerne. Et nyt, noget ændret Kontraktudkast forelagdes en Generalforsamling en Maanedstid senere og vedtoges, hvorefter Bestyrelsesmedlemmerne blev paa deres Pladser. Vejenslagteriets Bygninger og Inventar realiseredes, og Købet gav kun et mindre Tab, 1874 Kr. Vejen-Inter-

essenterne traadte til som Andelshavere i Andelsslagteriet i Kolding 1. Sept. 1892.

Skønt Tilslutningen til Slagteriet i Kolding var stadig stigende, var det langt fra, at alle Andelshaverne gjorde deres Pligt. I 1892 klages der saaledes over, at 200 Andelshavere slet ingen Svin havde leveret. Der var ogsaa adskillige, der leverede de bedste Svin til private Opkøbere, og de daarligste til Andelsslagteriet, — et Forhold, der jo ophørte med Indførelsen af den ny Afregningsmaade — men trods disse upaalidelige Andelshavere voksede Forstaaelsen for Slagteriet dog i sin Helhed. Mange større Producenter, der havde staaet udenfor, sluttede sig til efter en Forhandling 1893, et Aar, der i det hele bragte en Tilgang af over 1500 Andelshavere. Det følgende Aar blev Vejle—Give-Banen aabnet, hvilket var ensbetydende med et nyt Fremstød. Der var i Vejle bleven oprettet en „Svinesalgsforening", men Andelsslagteriet i Kolding nedslog denne Konkurrence ved at optage de nye Andelshavere uden Indskud. Aaret 1894 sluttede saaledes med 37 à 3800 Andelshavere.

Det lille Slagteri, der oprindeligt var beregnet paa Slagtning af en 25,000 Svin om Aaret, blev nu meget for lille. Alene i en enkelt Uge kunde der komme op imod 2000 Svin. En Udvidelse blev saaledes i høj Grad paatrængende, saafremt Slagteriet da ikke skulde være tvunget til at sende alt for stor en Del af Svinene til Hamborg.

Udvidelsen, der vedtoges paa Generalforsamlingen 7. Sept. 1895, omfattede Hovedbygningen, der fik en større Tilbygning mod Syd, hvorved der blev større Ishus, Saltkældere og Ballerum. Svinestalden blev gjort dobbelt saa stor. Efter at man forgæves havde forsøgt at faa Kolding med til en større Nedsættelse i Gasprisen, fik man ogsaa anlagt et Dawson-Gasværk. Med Slagteriets 7. Aar udløb den „første Periode". Nogle ganske enkelte Andelshavere udmeldte sig,

men de kom snart til paany. Da den anden Periode udløb, var Udmeldelse et ukendt Fænomen.

Af St. Jørgens Hospitals Jorder havde man sikret sig Forkøbsret til en Tønde Land. Der havde nemlig allerede længe været tænkt paa Anlæg af et Kreatur-Eksportslagteri. Første Gang, et saadant var paa Tale, var paa den ekstraordinære Generalforsamling 7. April 1893. Nu, i 1897, blev Tanken realiseret, og Tyskernes Karantænebestemmelser var den tilskyndende Aarsag. Dette første Kreaturslagteri var beregnet til at kunne slagte 3 Gange 60 Kreaturer om Ugen. — Samtidig anlagdes en større Pølsefabrik, og Direktøren var en Rejse i Tyskland for at studere rationel Pølsefabrikation. Til Kreaturerne opførtes de nødvendige Staldbygninger. Dette lille Kreaturslagteri var færdigt til Brug ved Udgangen af Aaret 1897.

Dette Aar havde bragt en ret alvorlig Vanskelighed for Slagteriet i Kolding. Paa Grund af Mund- og Klovsyge var det blevet forbudt at udføre klovbærende Dyr fra Fyn. Slagteriet her havde da ca. 700 Andelshavere paa Fyn, og disse blev paa den Maade afskaarne fra deres Slagteri. Planen om et Filialslagteri i Nørreaaby var allerede fremme, men det besluttedes dog at se Tiden an uden at gaa til kostbare Foranstaltninger. Spørgsmaalet løstes ved, at man, saa længe Udførslen var standset, solgte de fynske Svin til Slagterierne i Svendborg og Odense.

Ved Udgangen af Aaret 1897 — Vandelbanen var aabnet det Aar — var der 6000 Andelshavere i Koldingslagteriet.

Under den stærke Udvikling i disse Aaringer voksede ogsaa Bestyrelsens Arbejde betydeligt, mest Formandens, Hans Buchs. I 1893 havde man bevilget den utrættelige Formand 200 Kr. i Aarsløn. I 1898 forhøjedes Aarslønnen til 1000 Kr. Paa samme Generalforsamling bevilgedes Anskaffelsen af en Afkølingsmaskine, der med Installering etc.

kom til at koste ca. 45,000 Kr. Man forlod dermed det gamle Afkølingssystem med Is.

Tyskland vedblev at stramme sine Fordringer overfor den danske Kreatureksport. Paa et stort Eksportmøde 1898 blev der i Kolding nedsat et Udvalg med den Opgave at arbejde for et ugentligt Eksportmarked i Kolding. I dette Udvalg blev Andelsslagteriet ganske naturligt repræsenteret. En Frugt af Udvalgets Forhandlinger var en indtrængende Opfordring til Andelsslagteriet til at opføre og drive et stort Eksportslagteri. Dette gav Anledning til en ekstraordinær Generalforsamling 22. Marts, hvor der til det bestaaende mindre Kreaturslagteris Udvidelse blev bevilget 55 à 60,000 Kr. I Tilskud fra Staten til dette Eksportslagteri fik man 20,000 Kr. Eksportslagteriet havde indtil Jan. 1899 slagtet 5238 Kreaturer. Det store Kreaturslagteri blev hurtigt afskrevet og var udbetalt i 1901.

Der blev i 1899 foretaget en fuldstændig Omlægning af Slagteriets Hovedbygning og anlagt en Destruktionsanstalt. Som ved alle Udvidelser af det gamle Slagteri gik Haandværkerne Side om Side med Slagteriets Arbejdere, og Driften blev ikke standset.

Svineleverancerne vedblev stadig at stige — Egtvedbanen aabnedes 1898 — og trods de foretagne Udvidelser og Ombygninger kunde det ikke undgaas, at Overarbejdet tiltog i en foruroligende Grad. For at undgaa dette, maatte man allerede 1904 gaa til en ny og kostbar Udvidelse, der satte Slagteriet i Stand til at ekspedere 90,000 Svin om Aaret.

Ingen af dem, der var med til i 1888 at anlægge det første Slagteri, kunde ane en saa glimrende Udvikling. Andelshaverne glemte heller ikke deres gamle Formand, hvem de kunde takke for, at Slagteriet overhovedet var blevet til. Paa Hans Buchs 70-Aars Fødselsdag 1. April 1903 overraktes der ham en Hædersgave paa 2000 Kr.

som en Paaskønnelse for hans Værk, der nu blomstrede saa smukt.

Der blev det nævnte Aar ved to paa hinanden følgende Generalforsamlinger foretaget nogle Ændringer i Lovene. England krævede nemlig Skat af Slagteriet, idet man misforstod Talen om det „Overskud", der aarligt udbetaltes til Andelshaverne. I Virkeligheden drejede det sig jo ikke om noget „Overskud", men kun om en Del af Betalingen for de leverede Svin, der var holdt tilbage indtil Aarets Udgang. Ordet blev nu i Lovene ændret til „Efterbetaling", og det truende Skattepaalæg drev over.

Et Spørgsmaal, der i disse Aaringer voldte stort Røre blandt Andelshaverne, var det opdukkende Forslag om Indførelse af Repræsentantskab som Afløsning for de stadig større Generalforsamlinger. Forslaget blev i 1905 stillet af Propr. *M. Schytt*, Tagkærgaard. Forslagsstilleren hævdede, at de store Generalforsamlinger var for tungt et Apparat, hvorfor et valgt Repræsentantskab formentlig vilde yde større Betryggelse.

Bestyrelsen vilde ikke gaa med til dette Forslag, men stillede et andet, der gik ud paa, at Mænd, der foresloges til Bestyrelsesmedlemmer, skulde være skriftlig foreslaaet inden 15. Jan. og af mindst 30 Andelshavere. Det var altsaa „Stillere", der forlangtes. Paa Generalforsamlingen 11. Febr. 1905 blev Schytts Forslag forkastet, Bestyrelsens ligeledes, men Generalforsamlingen henstillede til Bestyrelsen at fremkomme med Forslag om en Udvidelse af Bestyrelsen. Propr. Schytt lod sig dog ikke skræmme af Afvisningen, men fremkom Aaret efter atter med sit Forslag, dog lidt ændret. Endnu en Gang blev det forkastet. Derimod vedtoges det at udvide Bestyrelsen med to Medlemmer, saaledes at der nu blev 11 Medlemmer.

Et andet Spørgsmaal, der dog ikke skulde synes at være

saa gennemgribende, vakte ligeledes en Del Uro i 1905. Bestyrelsen havde nedlagt en Modtagelsesplads i Laasbygade, hvorover en Del Leverandører nord og vest for Byen følte sig forurettede. 126 Andelshavere krævede Modtagelsespladsen i Laasbygade genoprettet. Der blev 25. April holdt en ekstraordinær Generalforsamling om dette Spørgsmaal, der drøftedes overordentlig livligt. Man endte med en Henstilling til Bestyrelsen om Oprettelse af en centraltbeliggende Modtagelsesplads midt i Byen, et Ønske, der dog vist fremkom blot for at dæmpe de rørte Vande. Bestyrelsen imødekom ikke dette Ønske, men for at bøde lidt paa, at Modtagelsespladsen i Laasbygade var nedlagt, blev der indrettet Modtagelse af Svin i Ejstrup, hvorved de, der havde den længste Vej, fik det bekvemt. Senere er Modtagelsespladsen i Laasbygade dog genoprettet.

Det var i 1905, at Englænderne beklagede sig over, at der fra Danmark blev sendt dem Flæsk af stivsyge Svin. Meddelelsen herom vakte betydeligt Røre, og for at forebygge slige berettigede Klager blev Dyrlægekontrollen herhjemme i Danmark skærpet.

Den første Kontrol paa Koldingslagteriet førtes af Dyrlæge *V. Niendahl*, men gjaldt kun Kreaturslagtningen. Da det offentlige Slagtehus oprettedes i Kolding 1898 med Dyrlæge *H. P. Hansen* som Inspektør, betalte Slagteriet for Kontrollen nogle Øre pr. Svin, for at Slagteriet kunde faa Lov til at sælge Affald i Byen. Da Kontrollen, som ovenfor nævnt, skærpedes, blev der sluttet Akkord med Kolding Byraad om at paatage sig Dyrlægetilsynet paa Andelsslagteriet for 6 Øre pr. Svin. Siden 1910 udøves Kontrollen paa Andelsslagteriet af Dyrlæge *E. S. Wissing* med Assistenter. Det kræves, at naar der slagtes over 75 Svin i Timen, skal der være to Dyrlæger til Stede, idet Arbejdet da overstiger en enkelt Mands Kræfter.

I Lovenes § 18 bestemtes, at inden Udløbet af 21 Aar skulde Slagteriet være fuldt udbetalt, og Garanterne var derefter Ejere af Slagteriet. Den 21-aarige Periode udløb med 31. Dec. 1909. Spørgsmaalet om Overdragelsen var allerede forelagt paa Hovedgeneralforsamlingen i 1908, og med Overdragelsen for Øje skulde Slagteriet takseres. Taksationen foretoges i November 1908 af Fabrikant J. A. Hansen, Tømrermester H. L. Hansen og Direktør K. Konstantin-Hansen, der anslog Slagteriets Værdi til 236,704 Kr. Derfra gik dog 50,000 Kr. til Reparationer for det Tilfælde, at Slagteriet skulde bruges til fremtidig Drift, saa det endelige Beløb blev 186,704 Kr.

Fordelingsspørgsmaalet var der mange Meninger om, og Anskuelserne var paa dette Punkt saare forskellige. Da Slagteriet begyndte, havde det været Hans Buchs Mening, at Slagteriet skulde ejes af Leverandørerne i Forhold til Vægten af det leverede Antal Svin, men de vanskelige Forhold den Gang tvang Garantisummerne frem. I de første Aaringer kunde der maaske være Tale om Risiko for Garanterne, senere var der jo ingen, og derfor brødes Meningerne nu om, hvor meget Garanterne „fortjente“ at faa, men Lovenes Bestemmelser stod jo ved Magt.

Ved Hovedgeneralforsamlingen 20. Febr. 1909 forelagde Bestyrelsen Udkast til Love for det nye Andelsslagteri. Generalforsamlingen afholdtes paa Staldgaarden og maatte paa Grund af stærk Tilstrømning forlægges fra Ridehuset til den aabne Plads udenfor, hvor der var stærkt Pløre. Fordelingsspørgsmaalet vakte en stærk Diskussion, og en Del Beboere fra Vejleegnen benyttede Meningsforskellene til Agitation for et paatænkt Slagteri i Vejle, idet de bl. a. benyttede det Slagord, at de havde troet, de var i et Andelsslagteri, men nu hørte de, at det var et Aktieselskab. Det nyttede lidet, at Bestyrelsen oplyste, at *alle* jo var Garanter, og at det i

Lovene for det nye Slagteri nu blev *Leverandørerne,* der blev Slagteriets Ejere.

Slagteriet i Vejle blev senere realiseret, men udover Andelshaverne i Vejles allernærmeste Egn led Koldingslagteriet dog intet Frafald, og Nedgangen kom ikke til at spille nogen større Rolle.

Der var endnu to Generalforsamlinger det samme Aar. Til den første, der afholdtes 12. Oktober, var der stillet Forslag om en ny Taksation af Slagteriet ved „uvildige Mænd", og samtidig havde 451 Andelshavere, overvejende Vestboere og enkelte Fynboere, paany stillet Forslag om Indførelse af Repræsentantskab. Endelig var der fra Fyn kommen et Forslag om at undlade at udbetale Garanterne noget som helst! Dette sidste Forslag var dog indløbet saa sent, at det ikke kunde komme paa Dagsordenen. — Baade den nye Taksation og Repræsentantskab blev forkastet. Det første Forslag havde ganske vist numerisk Flertal (424 mod 278), men Lovene krævede $^2/_3$ Majoritet.

Den anden ekstraordinære Generalforsamling 23. Nov. s. A. forløb stille og roligt og varede kun 10 Minutter. Uden Diskussion lykkedes det her at faa vedtaget Forslaget om, at Andelshaverne skulde have udbetalt deres Tilgodehavende i Forhold til deres Garantisum, paa Grundlag af den foretagne Vurdering, der fastsatte Slagteriets Værdi til ca. 186,000 Kr.

Striden om Udbetalingen af det gamle Slagteris Værdi syntes dermed endt i Enighed og Samdrægtighed, men Forholdet blev noget forrykket ved en Proces, som Vejenslagteriets gamle Aktionærer i 1910 paaførte Koldingslagteriet. Vejenfolkene krævede nemlig i Henhold til deres Kontrakt en Særret. Processen blev afgjort for Højesteret 26. Febr. 1913 i Koldingslagteriets Favør, men dermed var Sagen dog ikke ganske klaret. Efter en senere Forhandling med Vejen-

slagteriets Bestyrelse og Konference med Koldingslagteriets Konsulent, Højesteretssagfører Ernst Møller i København, enedes man 23. Maj om, at den eneste Vej til at overvinde Vanskelighederne var at overgive „Boet“ til Skifterettens Behandling, hvilket nu er sket.

Det gamle Slagteri holdt sin sidste Generalforsamling 25. Febr. 1910. Den gamle trofaste Formand, Hans Buch, havde skrantet i nogen Tid og havde ikke kunnet møde paa de sidste Generalforsamlinger. Der forelaa nu en Skrivelse fra ham, hvori han tog Afsked med Slagteriet under de bedste Ønsker for dettes Fremtid. Generalforsamlingen bemyndigede Næstformanden, Propr. Thygesen, Dalbygaard, til at udtale en Tak til Hans Buch for hans mangeaarige Virksomhed.

Næstformanden fremlagde en af Slagteriet udarbejdet talmæssig Redegørelse, som omstaaende findes aftrykt.

Det gamle Slagteri sluttede med ca. 10,500 Andelshavere, men heriblandt findes mange, der er døde, bortflyttede eller længst ophørte med at være Leverandører, idet deres Navne jo nødvendigvis maa blive staaende, indtil Garantisummens Udbetaling har fundet Sted.

Efter det gamle Slagteris afsluttende Generalforsamling holdtes Pavse paa 10 Minutter, hvorefter Generalforsamlingen i det ny Slagteri begyndte. Der foretoges en mindre Lovændring og derefter Valg af 11 Bestyrelsesmedlemmer. 9 Medlemmer af den gamle Bestyrelse genvalgtes: *Thygesen*, *P. J. Pedersen*, Randbøl, *H. P. Schmidt*, Holsted, *J. H. Skov*, Gesten, *N. M. Linnet*, Vejlby, *P. Th. Pedersen*, Gadbjerg, *Jørgen Nielsen*, Dons, *J. P. Knudsen*, Nørre Aaby, og *Chr. Ravn*, Sjølundgaard, og i Stedet for *Hans Buch* og *N. Christensen*, Smidstrupgaard, der begge ønskede at fratræde, valgtes *Skouenborg*, Haastrup, og *H. Christensen*, Harrendrup. Bestyrelsen konstituerede sig med Propr. Thygesen som Formand.

Slagteriet maa flytte.

Statsbanerne havde over Fyn lagt Dobbeltspor, og Anlæget fortsattes til Tavlov, hvorfra det nu i kommende Aar skal føres videre, foreløbig til Lunderskov. Allerede i 1906 var man klar over, at Dobbeltsporet gennem Kolding og Omordningen af Stationsforholdene her vilde bevirke, at Slagteriets Grund eller i hvert Tilfælde en stor Del deraf vilde blive eksproprieret af Statsbanerne. Med dette for Øje søgte Slagteriet i Tide at sikre sig Forkøbsret til den Slagteriet omgivende Hospitalseng. Hospitalet havde intet derimod, men hos Ministeriet stødte man paa bestemt Afslag, man forstod, at Statsbanerne havde Hænderne udstrakte efter den samme Grund og virkelig ogsaa straks efter eksproprierede den. Spørgsmaalet om den nye Byggegrund blev fra nu af brændende, navnlig efter at det i 1910 blev besluttet, at Slagteriet skulde gaa over til Tør- eller Karsaltning efter Behag, hvilket vilde nødvendiggøre mere Plads og nye, betydelige Byggearbejder. Overslaget lød paa 94,000 Kr. blot for Overgang til Karsaltning, og Anskaffelser af Maskiner og forskellige Forbedringer ved Slagteriet vilde senere medføre en Udgift af ca. 200,000 Kr. Slagteriets Bestyrelse gjorde nu Ministeriet opmærksom paa, at en Udvidelse af Slagteriet var forestaaende, og saafremt Statsbanerne havde Brug for Slagteriets Grund, vilde det være heldigt, om Salget kunde ordnes nu før Byggeriet. Efter nogle Forhand-

linger bød Statsbanerne 150,000 Kr. for Grunden. Dette Bud sanktioneredes af Finansudvalget, og paa Generalforsamlingen 31. Januar 1911 godkendte Slagteriets Andelshavere Salget til Statsbanerne for de 150,000 Kr. Slagteriet beholdt ved Salget dog Ret til de paa Grunden staaende Bygninger, der skulde fjærnes inden en vis Tidsfrist.

Ganske naturligt havde Slagteribestyrelsen forud for den nævnte Generalforsamling set sig om efter en ny Byggeplads. Man havde allerførst tænkt paa et Sted nordfor Fredericia Landevej, men snart samlede Opmærksomheden sig om Havnen, hvor der paa den søndre Mole foresloges 3 Byggegrunde, enten den østre Spids af Molen, en Plads øst for J. A. Hansens Kalkværk eller Trindholmen. En Tid foresloges Saftstationens Grund øst for Byen eller en Grund syd for A. L. Johansens Fabrik, men ingen af Pladserne var fordelagtigt beliggende, navnlig vilde Sporforholdene ikke blive gode. Nogle af Pladserne var ogsaa for smaa. Tilsidst udpegedes en Plads paa 2 Tønder Land yderst paa nordre Mole. Et Slagteri kunde her i alle Henseender komme til at ligge godt, men Byen vilde ikke sælge Pladsen. I Jan. 1911 tilbødes den derimod til Leje til Slagteriet for 5 Øre pr. Kvadratalen, uopsigelig fra Havnens Side i 49 Aar.

Ved den tidligere omtalte Generalforsamling 31. Jan. 1911, hvor Salget til Statsbanerne vedtoges ved 1. Behandling, forelaa dette Tilbud, men samtidig ogsaa Tilbud fra Lunderskov og Fredericia om gratis Grund, og fra mange Sider rejstes der Krav om, at skulde det ny Slagteri vedblivende være i Kolding, saa maatte det ikke opføres paa en lejet Grund, men paa en virkelig Ejendomsgrund. Det trak i det hele op til et stærkt Røre indenfor Andelshaverne. Foreløbig nøjedes disse dog med — mod Bestyrelsens Ønske — at supplere Bestyrelsen med fem Mand til Hjælp ved Udpegning af den ønskede Byggegrund. Man valgte Marcus

Ousen, Fredericia, Nicolajsen, Føvling, Bech, Skanderup, C. Christensen, Kingstrup, og Krag, Bøgeskov.

Den supplerede Bestyrelse valgte et Underudvalg til at se paa „Grunde". Formanden, Thygesen, nægtede at være Medlem af Udvalget, idet han ligesom ogsaa paa den forudgaaende Generalforsamling hævdede, at Slagteriet ikke uden først at opløses kunde flytte til en anden By. Udvalget kom saa til at bestaa af: H. P. Schmidt, Linnet, Jørgen Nielsen, Skouenborg og P. Th. Pedersen, og dette Underudvalg sammen med Direktør Christensen var baade i Fredericia og Lunderskov og blev overmaade venligt modtaget. Men samtidig med, at den supplerede Bestyrelse nedsatte Underudvalget, anmodede den Byraadet i Kolding om en gratis Grund uder Henvisning til Tilbudene andet Steds fra.

Kolding Havneudvalg, der ogsaa havde suppleret sig, forhandlede med den supplerede Slagteribestyrelse for at komme til Enighed om enslydende Indstilling til Byraadet og til Slagteriets Generalforsamling, men Enighed kunde man ikke opnaa, og nu gik Sagen til Byraadet, hvor den havde mange forskellige Faser. Man var godt nok enig om, at Slagteriet burde ligge som ovenfor omtalt, men det var Betingelserne, paa hvilke Grunden skulde overlades Slagteriet, man kæmpede om. Under Trykket af den truende Konkurrence, navnlig fra Fredericia, gik Kolding videre og videre i sine Indrømmelser. Tilsidst sendte Slagteribestyrelsen Byraadet to Forslag: *Enten* 28,000 Kvadratalen Grund tilkøbs for 1 Kr. pr. Kvadratalen, *eller* at Byen overlod Slagteriet samme Grund gratis, saalænge der her blev drevet Andelsslagteri.

Byen slog nu til, idet man valgte det andet Forslag uden dog at stille sig afvisende overfor det første, som Slagteribestyrelsen foretrak, idet man kun saaledes fuldt ud erhvervede den *Ejendomsgrund,* som Andelshaverne saa indtrængende ønskede. Hele Slagteribestyrelsen og *tre* af Udvalgets 5 Med-

lemmer anbefalede derefter til Generalforsamlingen 18. Februar at købe den tilbudte Grund i Kolding og bygge Slagteriet her. To af Udvalgets Medlemmer forbeholdt sig deres Stilling.

Generalforsamlingen stod i Koldinghus Slotsgaard — i øsende Regnvejr. Der var i Fredericiaegnen agiteret stærkt for at møde fuldtallig og muligvis „erobre“ Slagteriet. Fra enkelte Sogne i Fredericiaegnen mødte *alle* Andelshaverne, Mand for Mand. Salget til Statsbanerne af den gamle Grund vedtoges enstemmig ved 2. Behandling.

Derefter kom man til Spørgsmaalet om Beliggenheden. Formanden erklærede, at det drejede sig om „Andelsslagteriet i Kolding“, og dette kunde ikke uden at opløses og splittes flyttes til en anden By, men Bølgerne gik højt, og fra Fredericiafolkene antydedes det, at „Fredericia endnu ikke havde sagt det sidste Ord“. Lunderskovfolkene holdt stadig paa deres Plads. Slagteriets Arkitekt, *Wendelboe-Madsen*, hævdede, at den valgte Plads i Kolding var den heldigste af Hensyn til Sporforholdene. Efter lang Diskussion gik man til Afstemning. For Lunderskov var der forholdsvis faa Stemmer, men det var ikke let at afgøre, om Fredericia eller Kolding havde flest. Slagteriets mangeaarige Dirigent, Amtsraadsmedlem *Hans Skjøde*, Veerst, forsøgte at faa Folk til at stemme ved at gaa til Højre og Venstre, men da man ikke vilde adlyde, var der ikke andet at gøre end at hæve Generalforsamlingen og udskrive en ny.

Røret blandt Andelshaverne blev stærkere og stærkere. Østpartiet, Fredericianere og Fynboere, forhandlede indbyrdes, og nu taltes der om et Slagteri i Middelfart, da der var flere Andelshavere paa Fyn end i Fredericiaegnen. Fredericia bød Nedsættelse i Gas, Elektricitet osv., og enkelte paastod, at Fredericia endog vilde give et kontant Tilskud. Bladene i Kolding og Fredericia førte det kraftigste Sprog

mod hverandre, og Spændingen før Generalforsamlingen 25. Marts var som forud for et vigtigt politisk Valg.

Vejret var den Dag bitterligt koldt, men Andelshaverne myldrede til Slotsgaarden i Tusindvis. Der skulde nu stemmes skriftligt, og rundt om i Gaarden var der opstillet Stemmekasser. Østboerne holdt forud et Partimøde. Koldingenserne fik deraf til deres store Fryd konstateret, at Østboerne var i Mindretal.

Generalforsamlingen begyndte, Propr. *Høyer,* Wissingsminde, dirigerede. Bestyrelsen indstillede til Generalforsamlingen, at denne gav Bemyndigelse til at købe Byggepladsen paa nordre Havnemole. Østboerne kaldte Pladsen en Mudderpøl. Ved den skriftlige Afstemning blev Bestyrelsens Forslag vedtaget med 2096 Ja med 830 Nej. — Slaget var endt, men Kampen mellem de to Byer Fredericia og Kolding havde været saa varm, at Efterdønningerne naaede ind for Købstadforeningen, hvor Sagfører *Edv. Lau,* Kolding, og Overlæge *Skot-Hansen* procederede mod hinanden.

Samme Dag, som der var givet Bestyrelsen Bemyndigelse til at bygge det ny Slagteri paa Havnens nordre Mole, sluttedes Kontrakt med Arkitekt Wendelboe-Madsen om at bygge Slagteriet.

I Slutningen af samme Aar blev det paa Grund af Mund- og Klovsyge forbudt at udføre Svin fra Fyn til Jylland, og Slagteriet var saaledes for anden Gang blevet afskaaret fra sine fynske Andelshavere. Dog lykkedes det ogsaa denne Gang — og bedre end sidst — at komme over denne Vanskelighed, thi Ministeriet gav Tilladelse til, at de fynske Andelssvin trods Forbudet blev ført til Kolding, nemlig ad Søvejen fra Middelfart. Baaden, hvori Svinene befordredes, maatte ikke benyttes til anden Transport. Paa et hængende Haar var en Ladning Svin nær havareret undervejs herover i isfyldt Farvand, men heldigvis gik det dog godt.

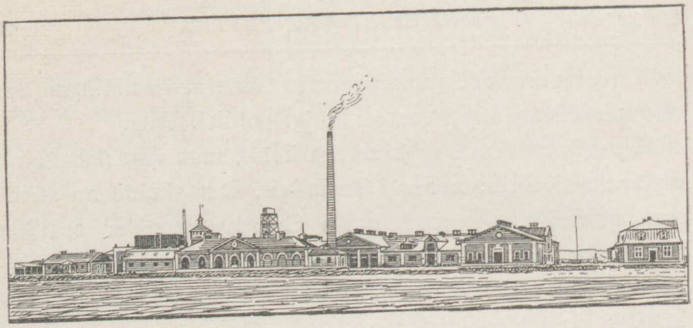

Det nye Slagteri.

Naar Statsbanetogene nordfra suser frem gennem Dalen ved Strandhuse og runder den smilende Koldingfjord, fanges Passagerernes Blikke nu af det store, smukke Slagterikompleks med de hvide Tage og slanke Skorsten, der har rejst sig dernede som en hel lille By. Ikke mindre harmonisk og smukt fremtræder det nye Slagteri fra Søsiden.

I hele sin Bygning og Indretning er det blevet et *Mønsterslagteri.* Det er forsynet med alt det nyeste og bedste, der hidtil er fremkommet paa Slagterivæsenets Omraade, og sagkyndige Mænd fra Ind- og Udland har taget det i Øjesyn og derefter udtalt deres mest uforbeholdne Ros over det.

Efter at Generalforsamlingen endelig havde bemyndiget Bestyrelsen til at købe Grunden, og Købet var i Orden, tog Tømrermester H. L. Hansen og Fabrikant J. A. Hansen straks fat paa Forarbejderne til Byggeriet, henholdsvis Pilotering og Støbning i Grunden, og de enkelte Byggearbejder udbødes efterhaanden i Entreprise. Største Delen af Arbejdet tilfaldt Byens egne Haandværkere. En Tid saa det ganske vist ud til, at Hovedbygningen skulde tilfalde en Esbjergmester, der var lavestbydende, men da han senere skriftlig oplyste, at han paa Murerarbejdet havde forregnet sig 12,000

Det nye Slagteri.

Kr. og derfor bad om at maatte tage sit Tilbud tilbage, blev det store Arbejde overdraget til de næstlaveste, J. A. Hansen og H. L. Hansen.

Byggearbejdet blev betydelig dyrere for Slagteriet, end det var efter det oprindelige Overslag. En Omstændighed, der bidrog hertil, var, at man blev tvungen til at rykke hele Komplekset ca. 40 Alen længere mod Øst end oprindelig bestemt, hvorved man kom paa meget løsere Bund. Efterhaanden stødte man paa forskellige andre Vanskeligheder, der ganske vist alle heldigt blev overvundne, men alle bidrog til at øge Udgifterne. Det viste sig saaledes forbundet med Besvær at faa Vand, og Sporforbindelsen blev over fire Gange saa dyr som kalkuleret. Byen krævede endvidere anlagt Septic-Tank, og Kloakanlæget blev meget fordyret.

Mange meget væsentlige Forbedringer indførtes med det samme og voldte større øjeblikkelige Udgifter. Betydelige Beløb blev saaledes anvendt paa Fedtsmelteriet og paa Destruktionsanstalten. Til denne sidste knytter Slagteriet meget store Forventninger, idet alt kasseret Affald her udbringes paa en overordentlig fordelagtig Maade til Fremstilling af Blodfoder, Kødmel osv., saaledes at der her kan indvindes store Summer.

Slagteriet drives ved Dampmaskiner, der kan producere op til 260 Hestes Kraft. Selvfølgelig har Slagteriet sit eget Elektricitetsværk, derimod ikke Gasværk. Gas bruges ikke mere ved Svidningen, der foretages paa en langt mere rationel Maade.

Som Slagteriet nu staar med Grund og Bygninger, Maskiner og Inventar, i fuld Drift, har det kostet Andelshaverne ca. 800,000 Kr. Slagteriet, der for Tiden har et Personale paa omkring 50 Mand, er beregnet til at kunne slagte indtil 150,000 Svin om Aaret samt en 300 Kreaturer om Ugen. For Tiden slagtes der 16—1800 Svin om Ugen. At Tallet

ikke er højere skyldes, at det i Aar i det hele taget er lidt knapt med Svin.

Der er nu indmeldt noget over 8000 Andelshavere i Andelsslagteriet.

Arbejdet paa Opførelsen af det nye Slagteri trak noget længere ud end ventet, men i Foraaret 1912 stod det dog parat til Brug. Paa det gamle Slagteri modtoges Svin for sidste Gang 17. Maj, og paa det nye for første Gang 28. Maj. En Prøveslagtning havde da allerede fundet Sted. Det gamle Slagteris Bygninger blev til Nedbrydning bortsolgt ved Auktion 27. August.

Allerede paa Generalforsamlingen 2. Marts 1912 gav Bestyrelsen Meddelelse om, at der vilde ske betydelige Overskridelser paa Byggeregnskabet, og en nærmere Redegørelse fremlagdes ved Generalforsamlingen 7. Dec. 1912. Ved den følgende ordinære Generalforsamling 1. Marts 1913 afgaves der 786 Stemmer *for* og 759 Stemmer *imod* en Resolution, der ikke blot misbilligede Overskridelserne, men udtalte Mistillid til Bestyrelsens fremtidige Ledelse.

Paa samme Generalforsamling var der ogsaa fra Andelshaverne vest paa foreslaaet Indførelse af Repræsentantskab. *For* dette Forslag stemte 1043, *imod* 573, men da der til Lovændringer kræves $^2/_3$ Majoritet, var Forslaget dog ikke vedtaget.

Grundet navnlig paa „Mistilliden“ nedlagde de 9 af Bestyrelsens 11 Medlemmer deres Mandater (de to, der ikke nedlagde Mandatet, var lige valgt), og en ekstraordinær Generalforsamling blev indvarslet til 2. April.

Spørgsmaalet om Repræsentantskab var nu til endelig Afgørelse ved skriftlig Afstemning. Der afgaves 1706 Stemmesedler, hvoraf 42 var blanke. Af Resten stemte 1028 *for* Repræsentantskab, medens 636 stemte imod. I Henhold til Lovene var Forslaget dermed forkastet, og Lovene blev som hidtil.

Til Bestyrelsen genvalgtes de 9 Bestyrelsesmedlemmer, der havde nedlagt deres Mandater (Thygesen, Jørg. Nielsen, J. P. Knudsen, H. P. Schmidt, C. Ravn, J. Kr. Madsen, P. Th. Pedersen, P. J. Pedersen og N. M. Linnet) med 1322—1305 Stemmer, medens Oppositionens Kandidater fik 255—179 Stemmer.

Den genvalgte Bestyrelse konstituerede sig 16. April, hvor Thygesen, Dalbygaard, paany valgtes til Formand. Til Medlemmer af Forretningsudvalget genvalgtes desuden Jørgen Nielsen, Donsgaard, og J. P. Knudsen, Byllerup.

— —

I November i Aar har Andelsslagteriet i Kolding altsaa bestaaet i 25 Aar, og foranstaaende er et kortfattet Overblik over dets rige Udvikling i dette Tidsrum, i hvilket det har bragt Millioner af Kroner hjem til Egnens Landbostand. De 25 Aar er ikke forløbne uden Brydninger og indre Storme, men støt og sikkert har den store Virksomhed vokset sig frem og fæstet sine Rødder dybere. Andelsslagteriet i Kolding har altid holdt sit Skjold blankt, saa det ikke blot for sin Egn, men hele Landet over har været en Pryd for Andelssagen. Maatte denne Udvikling ogsaa fortsættes i Fremtiden!

Kolding Andels-Svineslagteri
1888—1913.

Formænd:

Hans Buch 1888—1910.
J. C. Thygesen 1910—

Forretningsudvalget:

Hans Buch N. J. Bundsgaard	1888—1890.
Hans Buch N. J. Bundsgaard T. Secher	1890—1891.
Hans Buch N. J. Bundsgaard H. Pedersen	1891—1899.
Hans Buch J. C. Thygesen J. P. Knudsen	1899—1910.
J. C. Thygesen J. P. Knudsen Jørgen Nielsen	1910—

INDUSTRIFORENINGENS BIBLIOTEK

N. M. Linnet,
Vejlbygaard.

C. Ravn,
Sjølundhus.

P. J. Pedersen,
Randbøl.

J. Kr. Madsen,
Baungaard.

I. C. Thygesen,
Dalbygaard.

I. P. Knudsen,
Byllerup.

Jørgen Nielsen,
Donsgaard.

S. Henriksen,
Pjedsted.

H. P. Schmidt,
Holsted.

Chr. Jensen,
Staurby.

Slagteriets nuværende Bestyrelse.

BIBLIOTEK

Slagteriets Personale (1913).

Bestyrelsesmedlemmer:

(Kronologisk Orden efter deres Indtrædelse i Bestyrelsen).

Hans Buch, Seest, 1888—1910.
J. Nissen Dall, Bastrup, 1888—90.
H. Pedersen, Nørre Bjært, 1888—1903.
N. J. Bundsgaard, Kærholm, 1888—1903.
T. Secher, Bølling, 1888—91 og 1899—1903.
Kr. Hanssen, Stavnsbjerg, 1888—91.
J. H. Skjøde, den Gang Veerst, 1888 (fratraadt s. A.).
N. Christensen, Smidstrupgaard, 1889—1910.
Nikolaj Jensen, Nørre Aaby, 1890—93.
S. Hansen, Balle, 1890—95.
P. F. Seest, Ødis-Bramdrup, 1890—96.
Chr. Ravn, Sjølundgaard, 1891—
J. C. Thygesen, oprindelig Hesselballegaard, nu Dalbygaard, 1891—
J. P. Knudsen, Byllerup, Nørre Aaby, 1893—
Christoffer Jensen, Bredstenlund, 1895—1907.
Chr. Christensen, Dons, 1896—99.
Jørgen Nielsen, Donsgaard, 1903—
Jørgen Skov, V. Gesten, 1903—12.
N. M. Linnet, Vejlbygaard, 1904—
H. P. Schmidt, Holsted, 1906—
P. Th. Pedersen, Gadbjerg, 1906—13 (død).
P. J. Pedersen, Vandel, nu Randbøl, 1907—
Harald Christensen, Harrendrup, 1910—13.
Th. Skouenborg, Haastrup, 1910—12 (død).
J. Kr. Madsen, Baungaard, 1912—
Søren Henriksen, Pjedsted, 1913—
Chr. Jensen, Staurby, 1913—

Bestyrelsesmedlemmernes Antal var 1888—90 = 7, derefter indtil 1906 = 9. Sidstnævnte Aar forhøjedes Antallet til 11.

Direktør:

P. Christensen, 1888—

Bogholdere:

M. Ebsen, 1888—91.

N. Bundsgaard, 1891—98 (Direktør i Nørre Sundby, død 1900).

Chr. Blad, 1898—

Revisorer:

V. Hansen, Petersborggaard, 1889—1909 (død).

R. Rasmussen, Højrupgaard, 1889—96.

J. Chr. Nielsen, Ny Stallerupgaard, 1896—98 (død).

Anders Jessen, Stagebjerggaard, 1898—1906.

H. Birkedal, Vejen, 1906—

H. H. Frydendall, Lilballe, 1909—

Siden 1910 revideres Regnskabet tillige af Revisionsinstitutet i København.

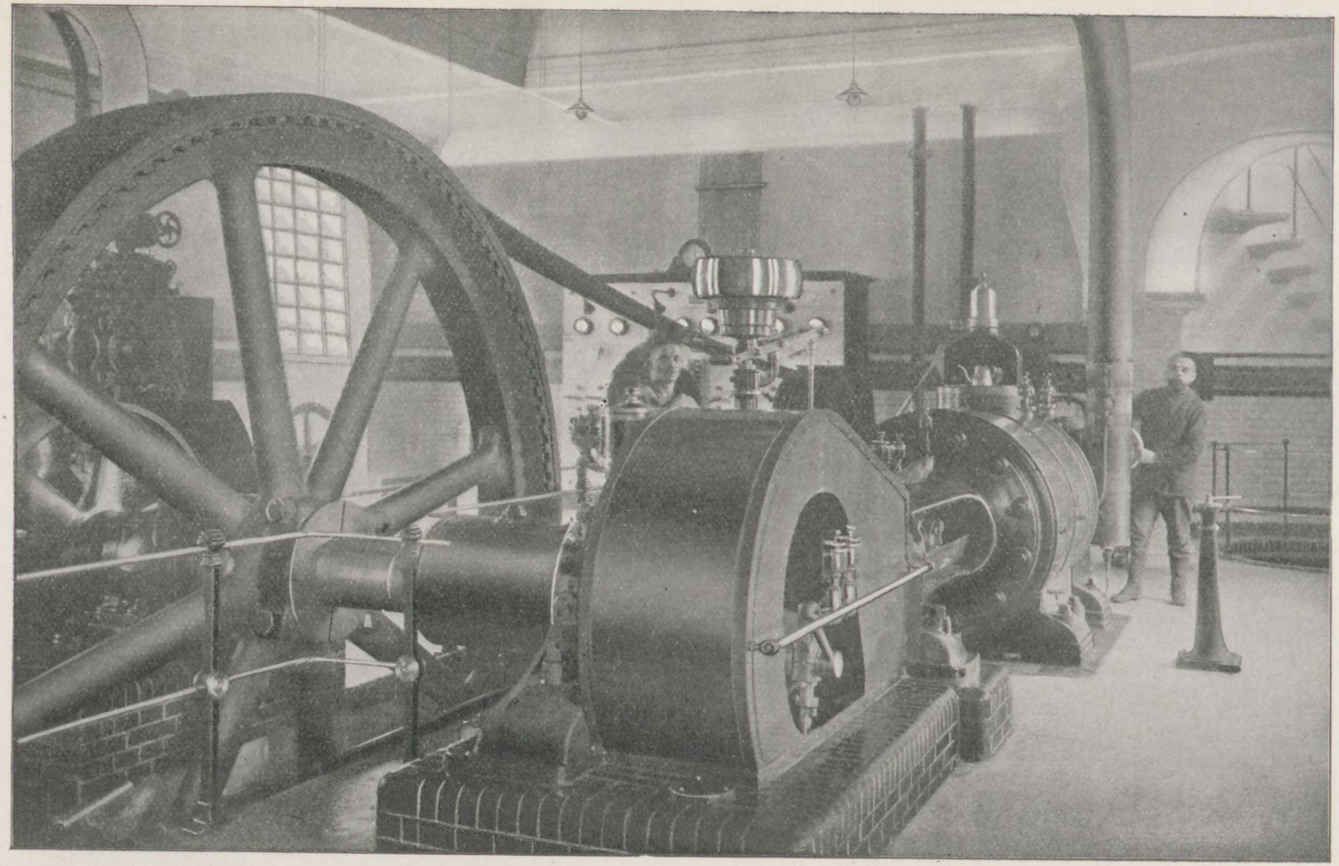

Maskinhallen.

Svale- og Nedskærerum.

Svale- og Nedskærerum.

Plan over det nye Slagteri.

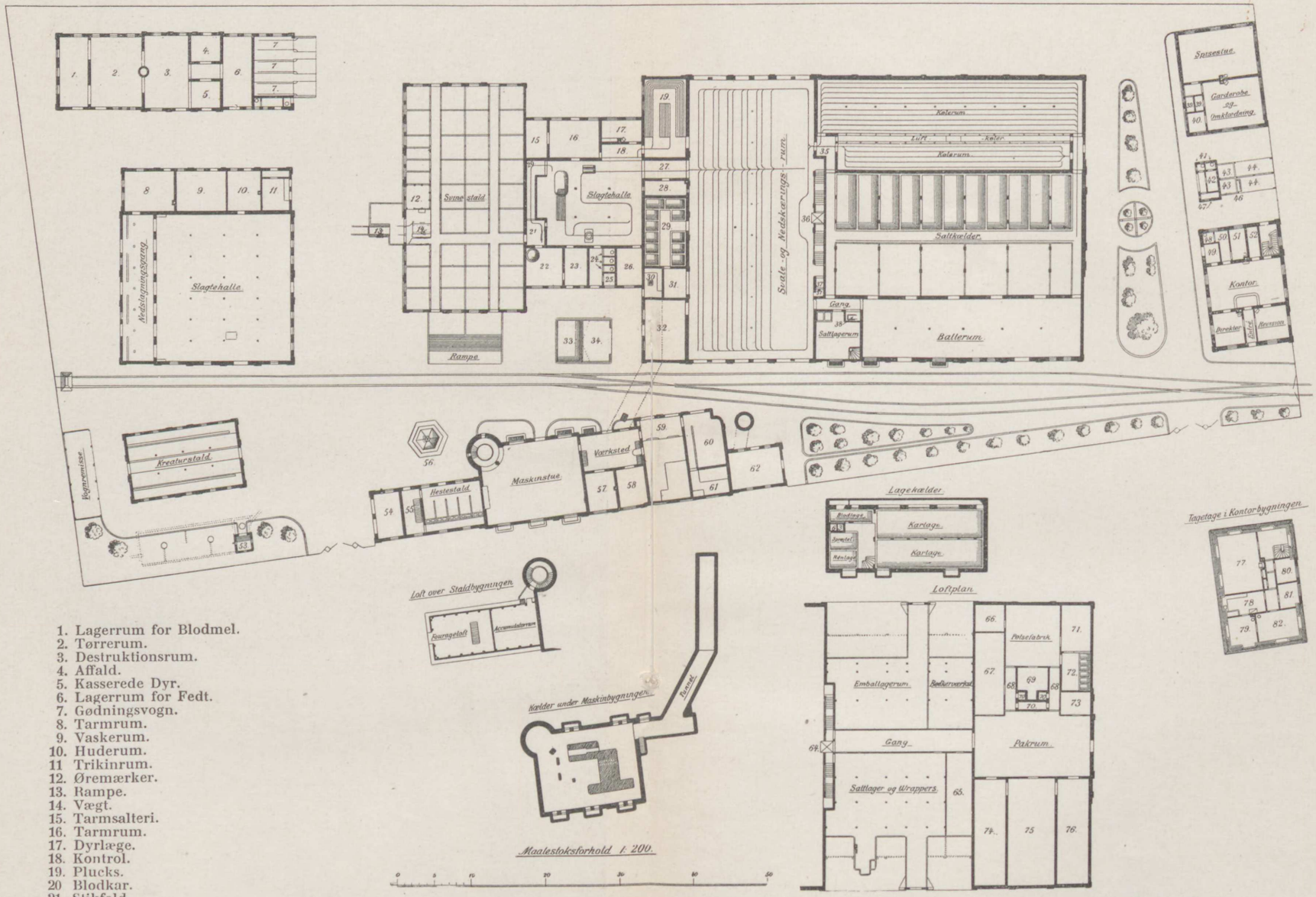

1. Lagerrum for Blodmel.
2. Tørrerum.
3. Destruktionsrum.
4. Affald.
5. Kasserede Dyr.
6. Lagerrum for Fedt.
7. Gødningsvogn.
8. Tarmrum.
9. Vaskerum.
10. Huderum.
11 Trikinrum.
12. Øremærker.
13. Rampe.
14. Vægt.
15. Tarmsalteri.
16. Tarmrum.
17. Dyrlæge.
18. Kontrol.
19. Plucks.
20 Blodkar.
21. Stikfold.
22. Blodkogeri
23. Olie.
24. W. C.
25. Pissoir.
26. Tørrelokale for Arbejdstøj.
27. Forskærergang.
28. Redskabsrum.
29. Hovedsalteri.
30. Ledningsrum.
31. Hovedrenserum.
32. Affaldsrum.
33. Gradérværk.
34. Emballage.
35. Forrum.
36. Elevator.
37. Redskaber.
38 Brændejern.
39. Brusebad.
40. Karbad.
41. W. C.
42. Pissoir.
43. Kontorpersonalets Cykler.
44. Cykler.
46. Hunde.
47. Brændsel.
48. W. C.
49. Entre.
50. Garderobe.
51. Spisestue.
52. Brandfri Rum.
53. Pumpehus.
54. Vognremisse.
55. Fouragerum.
56. Brønd.
57. Smedie.
58. Pumperum.
59. Kedelrum.
60. Kulrum.
61. Economiserrum,
62. Sterilisatorrum.
63. Filtre.
64. Elevator.
65. Blærerum.
66. Mel og Krydderier.
67. Oplag for røgede Varer.
68. Gang.
69. Kogerum.
70. Røgovne.
71. Tørrerum.
72. Salteri og Kølerum.
73. Savsmuld.
74. Tøndefedt.
75. Fedtsmelteri.
76. Blærefedt.
77. Bestyrelse.
78. Køkken.
79. Soveværelse.
80. Arkiv.
81. Værelse.
82. Dagligstue.

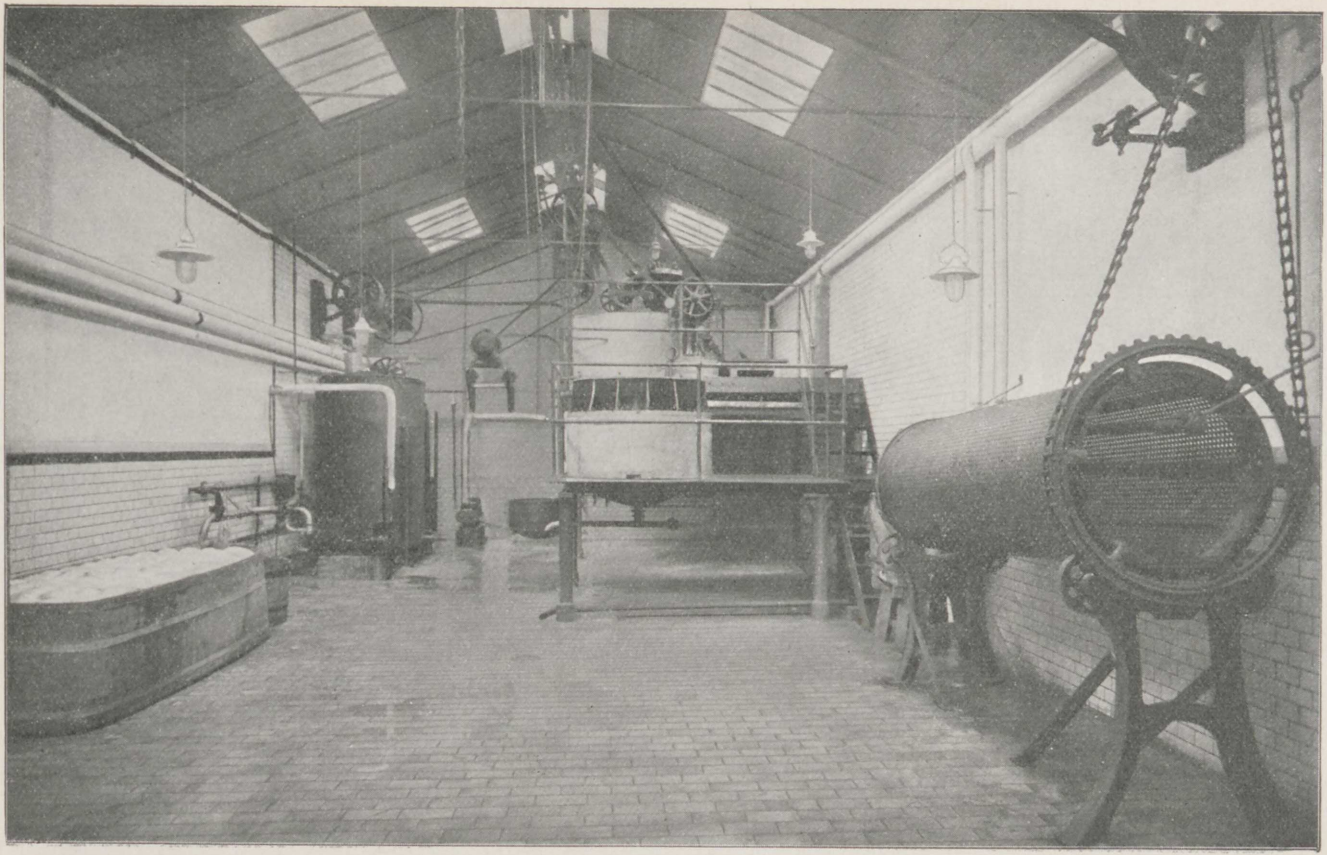

Fedtsmelteriet.

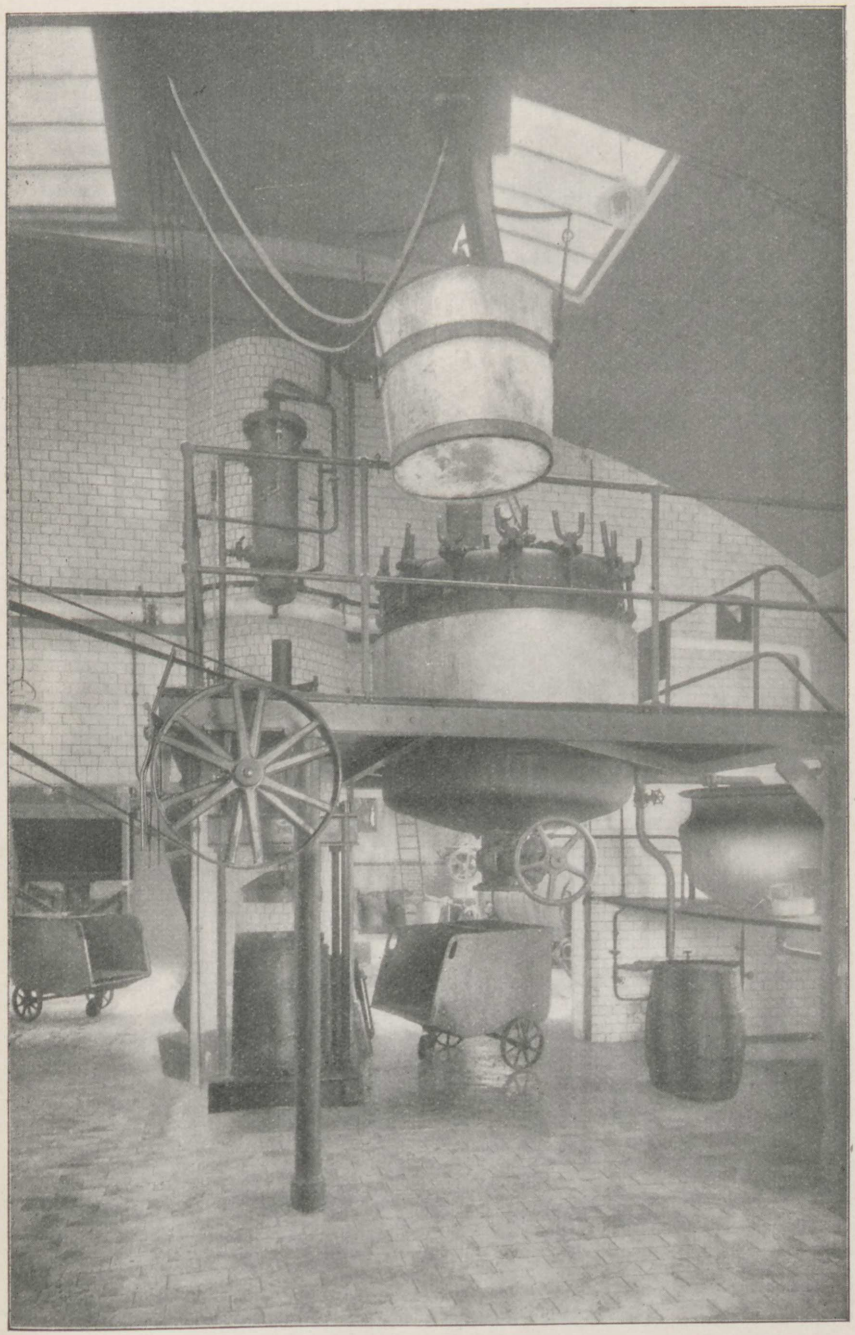

Destruktionsanstalt og Blodfoderfabrik.

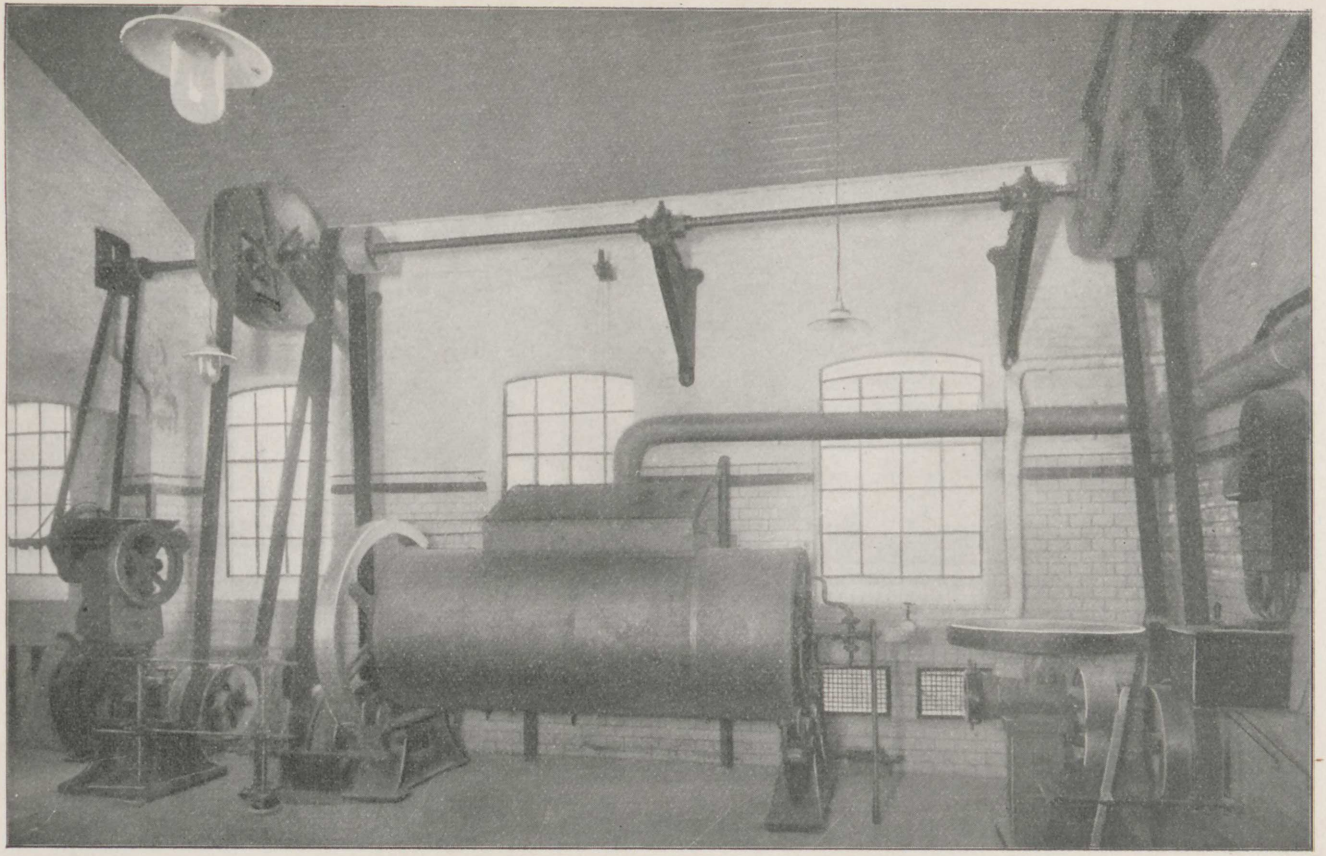

Fra Destruktionsanstalten.

STATISTISK OVERSIGT

OVER

DEN 21-AARIGE PERIODE

1888—1909

Driftsregnskab for Andels-

i Tidsrummet fra 27. November 1888

INDTÆGT:

Aar	Solgt Baçon			Solgt Svin			Solgt Affald		Andels-			
	Baller	Kr.	Ø.	Antal	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Antal	Slagtet Vægt	Antal	Levende Vægt
27/11 1888 31/12 1889	10887	1139101	30	1404	52702	82	148225	»	»	»	12570	2190687
1890	6729	697277	11	4589	248627	39	108340	97	»	»	10716	1851111
1891	8947	894454	60	7393	424669	68	136844	98	»	»	12690	2238534
1892	8690	1005327	30	4054	282446	33	146409	58	»	»	10437	1862821
1893	12608	1442115	30	1396	102128	51	197939	45	10944	1409380	8135	1451107
1894	11974	1211395	55	3360	210615	26	190744	37	20967	2685666	»	»
1895	17886	1548053	79	6967	354767	49	233240	06	27149	3427338	»	»
27/11 1888 31/12 1895												
Ialt...	77721	7937724	95	29163	1675957	48	1161744	41	59060	7522384	54548	9594260

Svineslagteriet i Kolding

til 31. December 1895.

UDGIFT:

svin		Efter-betaling		Købesvin			Omkost-ninger		Henlagt til Reserve-fonden		Afdrag paa Gæld		Dubiøse For-dringer		Tab paa Vejen Slagteri	
Betalt med Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Antal	Betalt med Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
626944	50	15098	91	11775	608016	05	92393	85	»	»	5325	»	27	»	»	»
533363	76	18511	11	8644	427405	74	76021	27	2386	19	6060	»	»	»	»	»
600526	64	22385	34	15071	747681	58	98734	86	15	34	6060	»	»	»	»	»
577575	48	48029	80	12865	713430	98	88056	95	4431	96	6060	»	689	67	1874	55
1069502	99	60941	78	8937	527227	26	89538	88	735	17	7560	»	»	»	»	»
1049134	35	26856	66	8390	442842	26	94220	27	21	28	9060	»	»	»	»	»
1103462	68	42841	72	19921	850505	63	144479	09	2116	97	9230	»	»	»	»	»
		Indvundne, tilskrevne Renter							1209	47						
5560510	40	234665	32	85603	4317109	50	683445	17	10916	38	49355	«	716	67	1874	55

Der er i Perioden leveret 113,608 Andelssvin, som

er betalt med Kr. 5,560,510,40

Efterbetaling » 234,665,32

85,603 Købesvin, som

er betalt med » 4,317,109,50

Ialt 199,211 Svin, som

er betalt med Kr. 10,112,285,22

Driftsregnskab for Andels-

i Tidsrummet fra 1. Januar 1896

INDTÆGT:

Aar	Solgt Baçon			Solgt Svin			Solgt Affald		Kreatur-slagteriet			Andels-	
	Baller	Kr.	Ø.	Antal	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Slagtet Stk.	Gevinst Kr.	Ø.	Antal	Slagtet Vægt
1896	24301	2008892	41	860	34845	48	258775	19	»	»	»	43471	5490884
1897	19226	1961739	61	656	31551	41	250916	18	»	»	»	40392	5074963
1898	22992	2208741	14	980	52074	23	295413	37	»	»	»	49082	6197012
1899	26353	2313720	03	1788	80464	74	310029	50	14043	38051	70	59627	7475026
1900	23673	2588044	73	1233	65379	41	355067	42	5739	14863	57	53342	6638595
1901	24458	2751741	09	1149	68804	74	404056	70	4048	7700	23	53480	6732958
1902	29336	3331847	58	1494	89533	32	497529	30	2893	3182	98	66506	8279558
1896 1902													
Ialt	170739	17164726	59	8160	422653	33	2371787	66	26723	63798	48	365900	45888996

Svineslagteriet i Kolding

til 31. December 1902.

UDGIFT:

svin			Efter-betaling		Købesvin				Omkost-ninger		Henlagt t. Reservef.		Afdrag paa Gæld		Ud-stationer. Ørner	
Betalt med Kr.	Ø.	Solgt til Fyn	Kr.	Ø.	Antal	Betalt med Kr.	Ø.	Solgt til Fyn	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
		Stk.						Stk.								
1635005	43	»	152205	31	10480	373807	66	»	148201	66	1416	19	9400	»	»	»
1867702	95	2958	136325	08	2367	100617	14	640	123379	80	»	»	30550	93	»	»
2209734	73	1340	143117	77	2007	91668	38	75	111604	22	»	»	11400	»	»	»
2326491	89	»	168188	08	1420	56739	54	»	150523	06	902	89	72918	33	2155	33
2589995	06	275	250184	81	1026	42510	20	»	144298	35	402	79	16603	86	»	»
2807574	89	»	262585	36	502	26116	22	»	135979	70	»	»	20782	13	»	»
3433575	56	»	310483	43	546	29157	74	»	153599	03	»	»	16800	»	»	»
			Indvundne, tilskrevne Renter								1241	27				
16870080	51	4573	1423089	84	18348	720616	88	715	967585	82	3963	14	178455	25	2155	33

Der er i Perioden leveret	365,900	Andelssvin, som er betalt med	Kr. 16,870,080,51
		Efterbetaling..	» 1,423,089,84
	18,348	Købesvin, som er betalt med	» 720,616,88
Ialt	384,248	Svin, som er betalt med	Kr. 19,013,787,23
Yderligere er der solgt til og afregnet fra Fyn...	4,573	Andelssvin og	
	715	Købesvin	
Ialt	389,536	Svin.	

Driftsregnskab for Andels-

i Tidsrummet fra 1. Januar 1903

INDTÆGT:

Aar	Solgt Baçon			Solgt Svin			Solgt Affald		Kreatur-slagteri			Andels-	
	Baller	Kr.	Ø.	Antal	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Slagtet Stk.	Gevinst Kr.	Ø.	Antal	Slagtet Vægt
1903	35681	3763898	45	1598	89773	87	531702	71	6156	11344	61	78442	9898886
1904	43420	4208506	15	2559	120672	47	543601	42	4764	6360	15	96554	12133379
1905	33716	3862543	26	4307	215197	42	519200	12	6326	6892	96	76103	9590606
1906	34523	4067901	72	4917	279164	70	623733	36	2808	1983	64	76466	9956128
1907	44447	5003111	91	6587	351880	26	732787	88	1505	1866	48	99024	12857836
1908	47828	5010955	08	10170	493960	45	712954	31	2294	1683	89	109536	14307486
1909	39849	4975267	48	9302	489373	80	680535	21	2502	4306	31	95473	12447363
1903 1909													
Ialt.	279464	30892184	05	39440	2040022	97	4344515	01	26355	34438	04	631598	81191684

Svineslagteriet i Kolding

til 31. December 1909.

UDGIFT:

svin		Efter-betaling		Udskudssvin			Omkostninger		Henl. til Reservef.		Afdrag paa Gæld		Dubiøse Fordringer		Udstationer. Orner	
Betalt med Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Antal	Betalt med Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
3827581	99	321713	80	622	30738	69	198545	58	»	»	19924	22	745	25	»	»
4134748	01	485335	16	840	34900	64	212350	37	69	65	12400	»	»	»	»	»
3925241	15	421986	66	1157	42602	62	174284	70	»	»	26270	»	»	»	»	»
4432861	59	308639	97	647	38579	05	180158	70	»	»	17652	»	»	»	»	»
5492142	54	321445	90	794	44157	59	225242	07	»	»	22000	»	»	»	2255	»
5442531	59	476916	20	850	42917	99	245442	70	»	»	15800	»	»	»	»	»
5579809	78	548928	71	605	35487	71	227827	10	289	02	8000	»	832	46	»	»
		Indvundne, tilskrevne Renter							541	64						
32834916	65	2884966	40	5515	269384	29	1463851	22	900	31	122046	22	1577	71	2255	«

Der er i Perioden leveret 631,598 Andelssvin, som er betalt med Kr. 32,834,916,65

Efterbetaling .. » 2,884,966,40

5,515 Udskudssvin, som er betalt m. » 269,384,29

Ialt 637,113 Svin, som er betalt med Kr. 35,989,267,34

Driftsregnskab for Andels-

i Tidsrummet fra 27. November 1888

IND-

Aar	Solgt Baçon		
	Baller	Kroner	Øre
1888—1895 . . .	77721	7937724	95
1896—1902.	170739	17164726	59
1903—1909.	279464	30892184	05
Ialt . .	527924	55994635	59

UD-

Aar	Andelssvin						Efterbetal.		Købe- og Udskudssvin		
	Antal	Slagtet Vægt	Antal	Levende Vægt	Betalt med Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Antal	Betalt med Kr.	Ø.
1888 1895	59060	7522384	54548	9594260	5560510	40	234665	32	85603	4317109	50
1896 1902	365900	45888996	»	»	16870080	51	1423089	84	18348	720616	88
1903 1909	631598	81191684	»	»	32834916	65	2884966	40	5515	269384	29
Ialt	1056558	134603064	54548	9594260	55265507	56	4542721	56	109466	5307110	67

Der er altsaa i hele Tidsrummet leveret

Yderligere er der solgt til og afregnet fra Fyn

Svineslagteriet i Kolding

til 31. December 1909.

TÆGT:

Solgt Svin			Solgt Affald		Kreaturslagteriet		
Antal	Kroner	Øre	Kroner	Øre	Slagtet Stk.	Gevinst Kroner	Øre
29163	1675957	48	1161744	41	»	»	»
8160	422653	33	2371787	66	26723	63798	48
39440	2040022	97	4344515	01	26355	34438	04
76763	4138633	78	7878047	08	53078	98236	52

GIFT:

Omkostninger		Henlagt til Reservef.		Afdrag paa Gæld		Dubiøse Fordringer		Tab paa Vejen Slagteri		Udstationer. Orner		Yderligere solgt til og afr. fra Fyn	
Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Andelssvin Stk.	Købesvin Stk.
683445	17	10916	38	49355	»	716	67	1874	55	»	»	»	»
967585	82	3963	14	178455	25	»	»	»	»	2155	33	4573	715
1463851	22	900	31	122046	22	1577	71	»	»	2255	»	»	»
3114882	21	15779	83	349856	47	2294	38	1874	55	4410	33	4573	715

1,111,106	Andelssvin, som er betalt med.....	Kr. 55,265,507,56
	Efterbetaling....	» 4,542,721,56
109,466	Købe- og Udskudssvin, som er betalt med	» 5,307,110,67
Ialt 1,220,572	Svin, som er betalt med.....	Kr. 65,115,339,79
4,573	Andelssvin og	
715	Købesvin	
Ialt 1,225,860	Svin.	

Love for
Andels-Svineslagteriet i Kolding.

§ 1.

Andelssvineslagteriet i Kolding fortsætter efter den 21-aarige Periodes Slutning sin Virksomhed i en 10-aarig og derefter i 5-aarige Perioder med det Formaal at afhænde Andelshavernes Svin paa bedste Maade.

De, som for den første 10-aarige Periode forpligter sig til at levere hele deres Produktion af Slagterisvin til Slagteriet, betragtes som Andelshavere i samme og har Pligter og Rettigheder, som i det følgende bestemmes.

I Løbet af den 10-aarige Periode kan Andelshaverne ikke blive løst fra deres Forpligtelser med Hensyn til Levering af Svin, med mindre de ophører at være Ejer af fast Ejendom inden for de Sogne, hvori der findes Andelshavere.

Ethvert Ejerskifte maa inden 14 Dage anmeldes for Bestyrelsen.

§ 2.

Et halvt Aar før Udgangen af Aaret 1919 maa enhver Andelshaver, som ønsker at udtræde, skriftlig erklære sig til Bestyrelsen desangaaende.

Undlades denne Udmeldelse, bliver vedkommende at betragte som Andelshaver for den kommende 5-aarige Periode og saaledes fremdeles for hver derefter følgende 5-aarige Periode.

§ 3.

Til de Svin, som Andelshaverne i Følge § 1, 2. og 3. Stykke er pligtige at levere Slagteriet, regnes ikke Orner, Grisesøer og Svin under 125 Pd. levende Vægt.

Fra Leveringspligt er undtaget Svin, der paa Grund af Legemsfejl er utrivelige, eller som ikke uden Risiko eller Smerte kan føres til Slagteriet. Syge Svin maa hverken leveres til eller modtages af Slagteriet.

Overbevises en Andelshaver om at have handlet mod disse Regler, er han pligtig at betale Slagteriet en Erstatning af 10 Kr. for hvert af de Svin, han saaledes har solgt, dog undtages enkelte Svin, som en Andelshaver sælger til privat Husholdningsbrug.

Som Griseso betragtes kun det Svin, der har haft mindst et Læg Grise eller er synlig drægtig.

§ 4.

Svinene modtages paa Slagteriet og paa de forskellige Jernbanestationer og Modtagelsespladser efter Bestyrelsens nærmere Bestemmelse. Værdiforskellen mellem de forskellige Klasser saavel som disses Antal bestemmes af Forretningsudvalget efter Samraad med Driftsbestyreren.

§ 5.

Slagteriet skal modtage ethvert sundt Svin, der leveres af en Andelshaver; men skønner Driftsbestyreren, at det ved Slagtningen vil indbringe mindre end ved at eksporteres levende, er Andelshaverne ikke berettigede til at faa det afregnet til højere Værdi end den, det ad denne Vej udbringes til.

§ 6.

Ved Levering af Svin betales et Forskud af indtil $^4/_5$ af Svinenes Værdi. Snarest mulig sendes der Andelshaverne

en foreløbig Afregning efter slagtet Vægt og Kvalitet, og Forskellen mellem Afregningssummen og Forskuddet udbetales.

Regnskabsaaret afsluttes hvert Aars 31. December, og den endelige Afslutning finder Sted i paafølgende Januar Kvartal.

Forskellen mellem, hvad der i Aarets Løb er indkommen ved Salg af Flæsk og Affald, og hvad der er udbetalt Andelshaverne efter de foreløbige Afregninger af Svinene, med Fradrag af Driftsomkostningerne, Bidrag til Reservefonden samt Renter og Afdrag paa Gæld, fordeles mellem Andelshaverne i Forhold til Vægten paa de i Aarets Løb leverede Svin, dog undtages Orner, Søer og Udskudssvin.

Eventuelt for meget udbetalt lignes paa samme Maade.

Hvor meget der skal henlægges til Reservefonden, bestemmes af Bestyrelsen, men maa uden Generalforsamlingens Samtykke ikke i noget Aar overstige 1 % af de Summer, som tilkommer Andelshaverne for de af dem leverede Slagterisvin.

Slagteriets Produkter skal forsikres saavel imod Brandfare som imod Havari eller andre Ulykkestilfælde, dog kan denne Bestemmelse helt eller delvis sættes ud af Kraft, naar Reservefonden efter Bestyrelsens Skøn har naaet en saadan Størrelse, at den maa anses for at være tilstrækkelig til at dække Tabet ved indtræffende Ulykkestilfælde.

§ 7.

Generalforsamlingen er den øverste Myndighed i samtlige Slagteriets Anliggender og fatter gyldig Beslutning med simpel Stemmeflerhed.

Den aarlige Generalforsamling afholdes i Januar Kvartal, og dertil har samtlige Andelshavere Adgang og Stemmeret. Bestyrelsen bestemmer Tid og Sted ved Bekendtgørelse 14 Dage forud i lokale Blade.

Formanden kan sammenkalde ekstraordinære Generalforsamlinger og er pligtig dertil, naar over Halvdelen af Bestyrelsen eller mindst 50 Andelshavere derom tilstiller ham skriftlig Begæring med Opgivelse af Forhandlingsemnet.

Ved Indvarsling til Generalforsamling angives hver Gang, hvilke Sager der vil komme til Forhandling. Enhver Andelshaver kan stille Forslag til Forhandling og Beslutning, naar saadant skriftligt meddeles Formanden inden den 15. Januar.

Den aarlige Generalforsamling vælger blandt Andelshaverne en Bestyrelse, der tæller 11 Medlemmer.

Den fungerer i 3 Aar, saaledes at 4 Medlemmer afgaar efter første Aars, 4 efter næste Aars og 3 efter tredie Aars Forløb, de to første Gange efter Lodtrækning; saafremt $^1/_3$ af de mødte forlanger det, anvendes skriftlig Afstemning.

§ 8.

Bestyrelsens Medlemmer vælger aarlig af deres egen Midte en Formand samt 1. og 2. Næstformand, som udgør Forretningsudvalget, der varetager de løbende Forretninger. Bestyrelsen indkaldes til Møde, saa ofte Formanden eller 3 Medlemmer finder det nødvendigt.

§ 9.

Bestyrelsen antager en Driftsbestyrer, en Bogholder og mulig en Kasserer for Slagteriet, samt bestemmer disse Funktionærers Løn og efter nærmere Samraad med Driftsbestyreren Antal af og Lønninger for samtlige øvrige Funktionærer og Arbejdere. Den, som antages til Kasserer for Slagteriet, skal stille saa stor og betryggende Kaution, som Bestyrelsen maatte finde fornøden, mindst 10,000 Kr.

§ 10.

Generalforsamlingen træffer Bestemmelse om Revisionens Art og Omfang og vælger Revisorerne paa Bestyrelsens

Forslag. De vælges for 2 Aar og afgaar skiftevis, første Gang ved Lodtrækning.

§ 11.

Slagteriets Aarsregnskab med eventuelle Revisionsbemærkninger skal 14 Dage før den aarlige Generalforsamling omsendes til samtlige de Andelshavere, der i det forløbne Aar har leveret Svin.

Det forelægges derefter Generalforsamlingen til Godkendelse.

§ 12.

Andelshaverne er Slagteriets Ejere i Forhold til Vægten af de leverede Svin, idet dog Orner, Søer og Udskudssvin lades ude af Betragtning, og hæfte i samme Forhold for Slagteriets eventuelle Gæld af enhver Art.

Den Kapital, som Slagteriet er overtaget for, forrentes og afdrages af Slagteriets Kasse, saaledes at den kan være fuldt udbetalt med Udløbet af den første 10-aarige Periode.

§ 13.

Generalforsamlingen tager ved Stemmeflerhed gyldig Beslutning i alle Slagteriets Anliggender, dog kræves til Forandring i disse Love, saa vel som til at tage Beslutning om Slagteriets Opløsning eller Salg, Tilstedeværelse af Halvdelen af Andelshaverne, som tager Beslutning med $^2/_3$ Stemmers Majoritet.

Skulde der til den indvarslede Generalforsamling ej være mødt et saa stort Antal Andelshavere, vil der være at indkalde til en ny Generalforsamling med 14 Dages Varsel, hvor da, uden Hensyn til de mødendes Antal, Sagen afgøres med $^2/_3$ Stemmers Majoritet.

Afstemningen sker ved Haandsoprækning, eller, naar Formanden eller Forsamlingens Flertal ønsker det, ved Stemmesedler.

§ 14.

I Forhold, der vedrører den daglige Virksomhed, forpligtes Slagteriet overfor 3die Mand ved Underskrift af Driftsbestyreren i Forening med Bogholderen eller en af Bestyrelsen indenfor dens Midte valgt Person.

Endvidere kan Bestyrelsen meddele Procura.

Udover den nødvendige Driftskapital maa Bestyrelsen ikke stifte Laan uden Generalforsamlingens Samtykke.

§ 15.

Tvistigheder mellem Slagteriet og Andelshaverne afgøres stedse ved Voldgift og kan ikke indbringes for Domstolene. Voldgiftsretten sammensættes af 5 Mænd, hvoraf 3 vælges for et Aar ad Gangen, nemlig 2 af den ordinære Generalforsamling og 1 af Bestyrelsen.

De øvrige 2 Voldgiftsmænd vælges i hvert forekommende Tilfælde af vedkommende Andelshaver, med hvem Tvisten er opstaaet. Voldgiftsmændene maa ikke være beslægtede med vedkommende Klager fra Søskendebørn og opad og ejheller være Svogre. Skulde et saadant Tilfælde indtræffe, skal der foretages nyt Valg af Voldgiftsmænd i den eller de udgaaedes Sted, og er det faste Voldgiftsmænd, foretager Bestyrelsen Valget, som kun er gældende for hvert enkelt Tilfælde.

Saaledes vedtaget paa Generalforsamlingen den 14. August 1909.

INDHOLD:

		Side
1.	Forarbejder. — Slagteriet stiftes	5
2.	Slagteriet bygges. — Det første Driftsaar	15
3.	Andelsslagterierne og de private Slagterier	23
4.	Slagteriet vokser sig stort	28
5.	Slagteriet maa flytte	37
6.	Det nye Slagteri	42
7.	Slagteriets Bestyrelse m. m.	48
8.	Statistisk Oversigt	69
9.	De nye Love	78